

**MACYAR
PAPI EGYSÉG**

MAGYAR PAPI EGYSÉG

a külföldi magyar katolikus papság lapja

1959, Szent Erzsébet ünnepén.

10. sz.

TARTALOM:

LELKI ÉLET	
F. Dander SJ: Gondolatok a papi eszményről	3
Loyolai Szent Ignác imádsága a nagylelkűségért	5
Ribadeneira P. SJ: Papi eszmény	6
L. a.: Coram Sanctissimo	8
Prohászka legkedvesebb olvasmányai	10
RÓMA SZAVA	
Három pápai körlevél. A rózsafűzér enciklika	11
A Szentatya a menekültek érdekében	11
A pápa papi jubileuma	13
PAPI ARCÉL	
Nyisztor Z.: Bangha Béla, a pap	14
B.: Királyegyházai emlék	17
Szeminárium késői hivatások számára	18
MAGYAR NÉPÜNK PAPJA	
Varga László SJ: Szület a Somlón	19
+ + : Magyar jezsuiták a nemzetnevelés szolgálatában	22
FELHÍVÁS...	
KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS	
A „Kirche in Not” 9. Kongresszusa (1959. júl. 23-26.)	27
G. n.: Mi is az a königsteini Kongresszus?	28
Az Egyház helyzete egyes kommunista országokban	29
A magyar megbeszélések összefoglalása	31-40
SZENTEK FÖLDJE	
K. n.: Életét adta	41
H. I.: Egy a sok közül	42
EMIGRÁCIÓS HIREK	
P. Dittrich Imre	25
Prohászka Naplói előfizetőinek	25
Aranymise	21
Papi konferencia, lelkigyakorlat	46

HAZAI HIREK	43
HALOTTAINK	44
NÉHÁNY VISSZHANG	68
KISPAPEGYSÉG	
Az első külföldi Kispaptalálkozó; résztvevői	48
Tárgysorozata	49
A Kispaptalálkozó után	50
Szabó Imre SVD: Jó kezdet, amely folytatásra vár	50
Kereszty Rókus SOCist.: Kegyelmi közösség	55
Szabó János SJ hozzászólása a „spiritualitás” problémájához	57
András Imre SJ: Szellemi összefogás	60
Z.: Secundum Verbum Tuum...	63
...é...é...: A magyar ügy és a bécsi Világifjúsági Találkozó	66

Egyházi jóváhagyással

A kiadásért felel:

Marosi László

A lapot szerkeszti:

Öry Miklós SJ

Levelezést, megrendelést, kéziratokat Marosi László címére kérjük (lásd lent).

Sokszorosítva az Opus Mystici Corporis Könyvkiadó háziüzemében

MAGYAR PAPI EGYSÉG (Einheit Ungarischer Priester) Klerusblatt der ungarischen Priester im Ausland. - Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Villacher Str. Im Selbstverlag als Manuskript vervielfältigt. Für den Inhalt verantwortlich: Ladislaus Marosi.

GONDOLATOK A PAPI ESZMÉNYRŐL

Minden igazi papság teljessége és központja Krisztus: „Pontifex confessionis nostrae (Hb 3,1), Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisédech” (Hb 7, 17). Minden törvényes papság a kereszténység előtt csak előkép volt, amely a jövődő Főpapra utalt, az újszövetségi papság pedig részesezés Krisztus papságában, azért az újszövetségi üdvrend hierarchikus papsága: sacerdotium Christi vicarium, ministeriale.

I. A papi rend időfeletti hivatását Sz. Pál körvonalazza: (Hb 5, 1).

1. / Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, minden főpap az emberek közül vétetett: a papnak magának is embernek kell lennie, úgy mint azok, akiket Isten előtt képvisel. Az Isten Fia is azért vette fel a teljes, igazi emberi természetet, hogy irgalmas és Istenhez hűséges főpap legyen (Hb 2, 17). A mi természet-közösségünk testvéreinkkel még mélyebbre nyúl: mert velük nemcsak az emberi természet pozitív lényegállapotát osztjuk, hanem az eredeti bűn által megsebzett természet erkölcsi nyomorát és gyengeségét is, a concupiscentiát, sőt magát a bűnt is. Komolyan vesszük-e ezt a tényt? Gondolunk-e arra, hogy a papszenteles után is veszélynek vagyunk kitéve?

2. /...ex hominibus assumptus: a papot az Isten hivatása miatt kiemelte a többi keresztény sorából, azok életkörülményeiből, szokásaiból, hivatása miatt - mondom -, amely naponta és óránként feladatokat ró rá. Így érthető a keresztény nép finom érzéke, mely a paptól bizonyos tartózkodást vár el a világi dolgokkal szemben, anyagi javak, élvezetek terén. Bizonyos szabadságot a túlságosan szoros rokoni és nemzeti kötelékek felé, amennyiben ezek a papi működés akadályai volnának.

3. / Pro hominibus constitutus: a papot az Isten kiemelte a tömegből, de nem azért, hogy ebben a kiemelkedettségben éldegéljen, hogy fennsóbságát a hívekkel éreztesse, hanem hogy az embereknek szolgáljon. A pap közvetítő, mediator (Mt 20, 28). Gondoljunk erre, amikor az emberek, akikért dolgozunk, néha idegeinkre mennek, csalódást okoz-

¹ P. Dander Ferenc SJ. az innsbrucki egyetemen a dogmatika tanára és a Canisianumban a teológusok spirituálisja. Ez az elmélkedés a Kispaptalálkozóan elhangzott előadásának a vázlatja.

nak úgyannyira, hogy elkeseredésünkben legszívesebben visszahúzódnánk, vagy amikor valami hivatásunktól idegen érdek jogtalanul igénybe akarja venni időnket, emlékezzünk arra, hogy az emberekért vagyunk ideállítva és pedig meghatározott hivatásbeli munkára!

4. / In iis, quae sunt ad Deum: a vallás ügyeiben kell szolgálnunk. Az Istentől az emberekhez kell vinnünk a kegyelmet és ígét és az emberek imádó hódolatát, hálaadását, köszönetét és kérését, mindene-előtt az Egyház liturgikus imáját az Istenhez kell emelnünk, elsősorban a szentmiseáldozatban. Ezáltal a mi szolgálatunk el van határolva minden más szolgálattól gazdasági, politikai és nemzeti vonalon. Csak ennek a vallásos küldetésnek az érdekében van a papnak szabad bepillantása a lelkek titkos mélyére.

A pap tehát Krisztus szeretetének képviselője és bemutatója (transzparens) az emberek felé. Ne akarjon központ lenni, hanem mindig rajta kívül álló Magasabbra irányítsa a figyelmet, t.i. arra, aki általunk akar működni. „Neki növekednie kell, nekünk pedig kisebbednünk”(Ján. 3, 30.)

II. Mit mond a mai idők papjának és kispapjának az arsi plébános példája?

(A S. Congreg. de Semin. et Univ. levele alapján, amelyet 1959. jún. 5-én intézett az Ordináriusokhoz)

1. /Magasan áll előttünk Vianney Szt. János a hivatás kegyelmével szemben tanúsított hűség és a papság gyakorlati nagybecsülése tekintetében. A mai időkben nem azért van kevés papi hivatás, mert Isten nem hív elég embert... Aki egyszer felismerte papi hivatását, az sokszor gondoljon hálával arra, hogy Isten micsoda kiválasztó és kintüntető szeretettel halmozta el!

2. / Az arsi plébános élt is azon papi eszmény szerint, amelyet Krisztus általa akart betölteni. Egész életében tudatában volt annak, hogy közbenjáró szolgálatot kell teljesítenie népéért. Ez a Krisztusba való kapcsolódás volt sikerei titka. Értsük meg, hogy igazi bensőséges lelkiélet nélkül nincs maradandó, gyümölcsöző apostolkodás... nincsen a sok szervezkedés és technika ellenére sem. Több bizalomra van szükség a természetfeletti eszközök iránt!

3. / Az arsi plébános fenntartás nélküli hűséggel volt az Egyházhoz és a Szentatyához. Hősies áldozatot jelentett számára a püspökének való engedelmesség, amikor a nagy kísértést - hogy hagyja el Arst és vonuljon vissza a remeteségbe - legyőzte és nehéz keresztjét tovább hordozta... Ezt a pontot minden papnevelő komolyan megfontolhatná: lényeges követelmény, hogy az engedelmesség mélyen gyökerező ha-

+

Obsecro vos Fratres in Domino
ut digne ambulemus

VOCATIONE

qua vocati sumus

+

HOMINES

mundo crucifixos

et quibus mundus ipse sit crucifixus
vocationis nostrae ratio nos esse postulat

HOMINES NOVOS

qui suis se affectibus exuerint

ut Christum induerent

sibi mortuos

ut iustitiae viverent

+

QUI

ut Divi Pauli verbis utar

in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis

in castitate, in scientia

in longanimitate, in suavitate

in Spiritu Sancto, in caritate non ficta

in verbo veritatis

se DEI MINISTROS exhibeant

+

et per arma iustitiae a dextris et a sinistris

per gloriam et ignobilitatem

per infamiam et bonam famam

per prospera denique et adversa

magnis itineribus

AD CAELESTEM PATRIAM CONTENDANT

+

et ALIOS etiam

quacunq̄ue possunt ope studioque

compellant

maximam DEI GLORIAM semper intuentes.

Valete in Christo!

+

Petrus Ribadeneira S. J.

Romae

1559

+

CORAM SANCTISSIMO

- hát ezek lettek volna, Uram, amiket akartam volna mondani. És most meg rohanok, mert vár a munka. Legkésőbb holnap újra jövök...

-

- Dehát mehetnék, Uram, mert dolgom van igen sok. S máskor megnyugvással távozom, s most olyan sehogysem érzem magam. Bocsáss el hát békességgel.

- Hát menj, ha sietned kell.

- Így nem megyél! Máskor nem így szoktunk elválni. Miért neheztelsz? Miért nincs lelkemben megnyugvás?

- Nem neheztelek. Csak éppen eleresztelek, mert nagyon mehetnél.

- Máskor is elmentem, csak akkor békességgel. Most miért nem adsz békességes távozást?

- Mert egyszer végre meg kell valamit értened. Valamit, amit tudsz, mert tanultad a dogmatikában, észbe vetted az aszketikában, elméledet számtalan elmélkedésben. Csak éppen fel nem fogtad.

- Csak nem?! És mi lenne az, Uram?

- Egyszerűen az a tény, hogy rendre eljársz ide hozzám. Azt mondd, hogy elbeszélni jössz ügyeidet. S mikor elmondtad a magadét, akkor rohansz, mert hogy dolgozol van...

- Dehát nincs-e dolgom elég? Nem azért vagyok-e, hogy dolgozzam? Nem arra küldtettem a szentelésben? Nem ez-e a hivatásom?

- A pénzügyminiszternek is az a hivatása, hogy gondoskodjék az állam pénzéről. De csak a bolond pénzügyminiszter vereti vaktában a pénzt, nyomatja garmadában a bankókat. Te is voltál már multimilliárdos, véka számra cepelted magaddal a bankókat, s akkor voltál a leg-szegényebb.

- Ezt most nem értem.

- Nem érted, mert elfelejtkezel valamiről, amit pedig mindig szem előtt kell tartanod: én vagyok mindenben a minden! Elfelejtet az, hogy az ember istenes élete messze meghaladja az ember erőit; hogy semmi ószövetségi szent, pátriárka be nem juthatott az örök természetfeletti életre, mert azt ember el nem érhetette. Elfelejtetted a „cur Deus homo?” c. caput-ot, melyben oly világosan megtanultad, hogy azért kellett az Istennek emberré lennie, hogy a bűnös embertermészetet és annak természetfeletti hivatása között tátongó rettenetes űrt áthidalhassa. S mikor téged az isteni hívás ennek a munkának a szolgálatába állított, akkor úgy teszel,

mintha bizony te át tudnád hidalni ezt az űrt. Azt hiszed, hogy ha nap-számban prédikálsz, akkor megtérítheted az embereket. S elfelejted, hogy a hit a kegyelem dolga. S hogy számtalan értelmesebbnél értelmesebb okfejtéssel Isten-tudókká teheted az embereket, de Isten-hívőkké soha. Hát hiába nyilatkoztattam ki Jakab által, hiába hívtam fel külön a figyelmet arra, hogy a sátán sokkal jobban tudja, hogy van Isten, mint akár-melyik ember, s mégis kárhozott - mert a szíve és a lelke messze-messze jár Istentől? Hány hitetlen „hittudós”, hittanító jár manapság is a földön! Hány pap van, aki „tanítja” az Istent, tanít engem is - s ő maga a hetedik világban van Istentől, tőlem! S nem vetted még észre, hogy nagyon sokszor ügyefogyott emberek sokkal több eredményt érnek el munkájukban, mint az u.n. „tudósok”? Nem gondoltál még sohasem arra, hogy Aquinói Szt. Tamás azért ért el tudományának nagyszerűségével akkora eredményt, mint Vianney Szt. János a maga lelki-szellemi egyszerűségében, mert az egyik épp olyan szent volt, mint a másik?

- Azt mondod, hogy „magvető” vagy: hinted Isten ígését. Holott csak szétszórod evangéliumom nagyszerű gondolatait az emberek között. A józan magvető ugyanis csíráképes magot vet el; te „magjaid” csíráképeségéről sohasem győződtél meg. A csíra „magjaidban” az én kegyelemem. Bármit mondhatsz: okosakat, mint Aquinói, jámborokat, mint Vianney: ha beszéded nem sugározza kegyelememet, akkor hallgatják, ámúlják is tán: csak éppen fel nem foghatják. Miután megcsudálták, szépen elmennek és teszik tovább, amit eddig tettek. És akkor nagyfittyre még te vagy elkekeredve.

- Hiába tettem hát, amit tettem?

- Hát bizony megspórolhattad volna sok lótás-futásodat, mint a bolond pénzügyminiszter a bankópréselést. Beleizzadtál egy-egy napba; virrasztottál, úntalan beszéltél, győzködtél másokat, nagy igazságokat magyaráztál... - holott csak egyet kellett volna szólnod, s ha az az egyetlen szó kegyelemmel teljes szó lett volna, akkor több eredményt értél volna el ezzel az egyetlen egy szóval, mint naphosszat való papolással.

- Mit kell tennem?

- Amint a bankó annyit ér, mint a mögötte lévő aranyfedezet, vagy munkafedezet: a papi munka is annyit ér, mint amennyi a mögötte lévő kegyelmi fedezet. Így tehát Isten okos sáfára előbb a fedezetről gondoskodik, s csak azután a „bankókról”: a lótás-futásról. A legfőbb papi munka a kegyelem biztosítása!

- De mikor a napi tennivaló annyira széthúz, hiszen - magad mondtad, Uram - az aratnivaló sok, s a munkás kevés! Hát nem jut elég idő az

imádságra!

- A kegyelem biztosításának nem egyetlen módja az imádság! Illetve az imádság is csak annyiban, mint minden más: amennyiben áldozat! Az áldozat az egyetlen kegyelemszerzési lehetőség attól kezdve, hogy az én áldozatomba kapcsolódhat. Hogy ez most az imádság áldozata, vagy a lőtás-futás áldozata - az már egyre megy...

- De akkor mostmár végkép nem értem: ott vagyunk megint a lőtás-futásnál, amiért most a dorgatóriumot kapom.

- Mert megint nem nézel körül. Pedig csak Szt. Pálnál adott szeretet-himnuszig kellene nézned. Nem olvastad még: ha átadom testemet is, hogy elégjek, ha szeretetem nincs, semmi vagyok? És nem gondolkodtál azon még, hogyan adhatja át valaki „testét is” szeretet nélkül?

- És ez mit jelent?

- Ez annyit jelent, hogy neked is mindig irántam való szeretetből, és nem benső ösztönösségből kell cselekedned.

- Hogyan lehetséges ez?

- Most visszajutottunk oda, amiért ma visszatartottalak: legyenek napjaid lényeges pontjai a szentséglátogatások. Tárd elém tervbevett teendőidet. S ha figyelmesen hallgatsz - s ez az, amit nagyritkán teszel meg - akkor kivilágosodik előtted, hogy melyik teendő van szándékom szerint, s melyik a te szándékom szerint. Hány fölösleges beszélgetés maradj majd el, mely inkább hiúságnak, személyválogatásod kielégítésének szolgál csak, s nem a „lelkipásztorkodásnak”! Figyeld csak meg: - Azután: nézd, te azt mondod, hogy ismered az embereket. Engedd meg, én csak jobban ismerem őket (hogy miért, azt jól tudod). Egy-egy szentséglátogatáskor figyelj arra is, hogy mondanék-e valamit egyik vagy másik személyről. Eddig is tapasztalhattad, hogy sok eredmény nélküli szószátyárkodásod után, mikor végre „méltóztattál” lelkipásztori „keserűségben” hozzám is fordulni, ébresztettem benned olyan gondolatokat, melyek azután eredményre vezettek. S akkor csodálkoztál, hogy ezek az egyszerűszavak értek eredményt a sok fényes gondolat után. Hidd el, jobban ismerem az embereket, mint te! Csak figyelj rám! Én súgok neked! Azt hiszed, hogy akik eddig eredményest mondtak, azok maguktól mondták?

- Na és most megnyugodtál?

- Igen, Uram... csak egy kicsit furcsállom, hogy csak most...

hogyan eddig...

- Most meg mit kevélykedsz? Légy alázatos: örülj az igazságnak!

- Igen, csak röstellem...

- Nem lehet veled zöld ágra vergődni! Örülj annak, hogy eddigi

balgatag jószándékodat böcsültem benned annyira, hogy megmondjam neked őszintén, böcsületesen a véleményemet: iam non dicam vos servos... Tudod?!

- Igen, tudom!

- Hát akkor ne légy kevélyen szomorkodó, hanem alázatosan örvendező! És most fuss a dolgod után! Csak sohase feledd: minden mindenben a kegyelem! A kegyelem áldozatok nyomán fakad, áldozat meg a szeretetből, s a szeretet tisztaságát a lelki indítékok tisztasága biztosítja. Hogy ezt a tisztaságot megőrizd, várlak ide napjában - nemcsak, hogy beszélj velem, hanem hogy hallgass is rám. Ha minden imádságodat el is kellene hagynod, a szentséglátogatást, vagy legalább egy bensőséges imabeszélgetést soha el ne hagyd! S itt is inkább csak annyit mondj: tudod, Uram, mit akarok tenni, szólj hozzá! És várj alázatos türelemmel. Majd én szólok! - Na fuss! És ami időt most elvesztegettél itt, azt - mint hűséges barát - kegyelmeimmel pótolom.

- Máskor is?

- Mindig!

L. a.

+ + +

PROHÁSZKA LEGKEDVESEBB OLVASMÁNYAI

1918-ban Kőhalmi Béla végigkérdezte a magyar közélet 87 kiválóságát: írókat, tudósokat, művészeket kedves olvasmányaikról. Két kérdésre kellett válaszolni: 1. melyek azok a könyvek, amelyek állandó, vagy újra meg újra visszatérő olvasmányai? - 2. Átmenetileg mely könyvek gyakoroltak Önre mély hatást? - Érdekes Prohászka püspök válasza. Az első kérdésre: Az újszövetségi Szentírás, S. Ignatii Loyola: Exercitia Spirituality, Kempis: Krisztus követéséről, Rodriguez Alfonz: A keresztény tökéletesség gyakorlása, Ludovicus da Ponte: Meditationes, D. Thomae Aquinatis: Summa Theologica, Vörösmarty, Arany, Petőfi költeményei, Goethe művei, Shakespeare színművei, Stolz Albán: Gesammelte Werke és Pázmány Péter művei. - A második kérdésre: Schopenhauer és Nietzsche művei ellenmondást ébresztve, Hans Hörbiger: Glacialkosmogonie, Houston-Chamberlain: Grundlagen des 20. Jahrhunderts és Paul Sabatier: Vie de St. Francois d' Assise.

Vigília 24 (1959) 442.

+

HÁROM PÁPAI ENCIKLIKA

XXIII. János pápa gyors egymásutánban adta ki első három körlevelét. Péter-Pálkor az igazságról és békéről, az arsi plébános jubileumára a papi lelkiségről és októberre a rózsafüzérről. Kettőből alant hozunk részleteket, papi enciklikáját legközelebb fogjuk kimerítően ismertetni.

XXIII. JÁNOS PÁPA ENCIKLIKÁJA A SZENTOLVASÓRÓL

Szeptember utolsó napjaiban a Szentatya enciklikát bocsátott közzé, a harmadikat trónralépése óta és ebben - mint a Corriera della Sera beszámol róla - arra inti a híveket a földkerekség minden táján, hogy az ediginél is buzgóbban imádkozzák a szentolvasót a római egyházmegyei és az egyetemes zsinat sikeréért, Krisztus helytartójáért, a missziókért, az apostolságért, valamint a népek közötti békéért és egységért.

A rövid okmány, amely a „Grata recordatio” szavakkal kezdődik, bejelenti, hogy a Szentatya a missziós vasárnapon ötszáz fiatal misszionáriusnak (köztük magyaroknak is) ünnepélyes keretek között adja át a missziós feszületet, akik még ez év folyamán elfoglalják működési területüket a világ különféle helyein. Az enciklika azután azokhoz a férfiakhoz fordul, akik a nagy és kis emberi közösségek sorsáért a felelősséget a vállukon hordozzák.

„Imádkozzunk az Úrhoz - írja körlevelében a Szentatya -, hogy ezek a férfiak alapjukban igyekezzenek megismerni az ellentéteket, amelyek a népek között fennállnak és jóakarattal igyekezzenek azokat kiküszöbölni. Mindenek előtt pedig, hogy kellőképpen értékeljék a fegyveres konfliktusok által okozott károknak és romoknak szomorú mérlegét, nehogy valaki is ilyen fegyveres összeütközésbe vesse bizodalmát. Ehelyett inkább igazítsák a polgári és társadalmi törvényhozást az emberek világos igényeihez, nem feledkezve meg természetesen az örök törvényekről, amelyek Istentől származnak és az emberi élet alapját alkotják. Gondoljanak a felelősek mindig Isten teremtményeinek másvilági sorsára.”

A SZENTATYA A MENEKÜLTEK ÉRDEKÉBEN

XXIII. János pápa az utóbbi időben kétszer szállt síkra a menekültek érdekében. Mindkét alkalommal kiemeli a lelkipásztor fontos szerepét.

„Ad Petri Catedram” enciklikában (1959 jún. 29.) ezeket írja:

„Aggódunk azokért, akik életük fenntartásának biztosítása miatt, vagy mert szülőföldjüket a vallásüldözés nyomorúságos helyzetbe juttatta, arra kényszerültek, hogy elhagyják hazájukat.

Ennek következtében számtalan nehézséggel és jelentékeny megpróbáltatással kell megküzdeniök. Szülőföldjüktől távolos országokba kerülve, gyakran túlszűfolt városokban vagy a gyárak zajában kell élniük olyanoknak, akik egészen más életet szoktak meg otthon, őseik hagyományait követve. És ami még rosszabb, új életkörülményeik néha kimondottan ártalmasak és homlokegyenest ellenkeznek a keresztény erkölccsel.

Ilyen körülmények között gyakran megesik, hogy sokan komoly veszélybe kerülnek és fokozatosan elidegenednek őseik gyakorlati vallásosságától. Továbbá, mivel a férj nem egyszer elszakad feleségétől és a szülők gyermekeiktől, elgyengül a családi élet köteléke.

Azért biztosítjuk atyai támogatásunkról azokat a hozzáértő és buzgó papokat, akik Krisztus szeretetéből és az Apostoli Szentszék rendelkezései iránti engedelmségből vállalták az önkéntes száműzetést és semmi fáradságot nem kímélnek ezen gyermekeink lelki- és testi gondozásában, hanem arra törekednek, hogy legjobb tehetségük szerint megvédjék érdekeiket. Teszik ezt azért, hogy a menekültek mindenütt érezzék az Egyház szeretetét, és pedig annál inkább, minél inkább rászorulnak támogatására.”

+

A „Menekült-év” megnyitása alkalmával a Szentatya így szólt:

„Nagy elégtétellel halljuk, hogy az UNO a „világ menekültjeinek évét” megrendezi. Szívünk mélyéből adjuk e vállalkozáshoz erkölcsi támogatásunkat és bátorításunkat.

Ki ne tudná, hogy a menekültek száma ma milliókra megy, akik ebből vagy abból az okból az utóbbi évek alakulásának áldozatai lettek és még mindig lágerekben, barakkokban kényszerülnek életüket tengetni. Ezek az emberek emberi méltóságukban vannak megsértve és néha a legveszedelmesebb kísértéseknek vannak kitéve, a kislelkűség és kétségbeesés kísértésének.

Ki tudná ezt a megdöbbentő színjátékot közömbösen végignézni? Jól tudjuk, mi mindent tett az első világháború idején XV. Benedek pápa a menekültekért. Az ő nemes szíve minden szükség előtt tárva volt. És mit meg nem tett a legutolsó háborúban közvetlen elődünk, XII. Pius, aki minden emberi szenvedővel annyira együttértett! Milyen közvetítések voltak folyamatban nemzetközi vonalon, mennyi kezdeményezés indult el a Szentszéktől, mennyi segínyt adott a Vatikán Állam ezekben a tragikusé-

vekben. Ez valóban jótékony tevékenység volt sokféle szempontból, amelynek mi magunk is meghatott tanuja és együttal eszköze lehettünk.

A „menekült év” megnyitása alkalmából felemeljük szavunkat a menekültek érdekében és biztatjuk fiainkat az egész földkerekségen az áldozatkész hatékony hozzájáruláshoz, amelyhez nemes és önzetlen indokok szolgáltatják az alkalmat és ennek mi is dicsérettel akarunk adózni.

Ezért mindenki működjék közre, hogy szerencsétlen testvérei sorsát enyhítse és gondoljon arra, hogy sok esetben a Krisztus- és Egyház-hűség volt az oka annak, hogy ez a megpróbáltatás rájuk szakadt. És ha egyik vagy másik - amitől Isten őrizzen - kísértésbe jönne, hogy felhívásunk előtt a szívét elzárja, akkor emlékezzék elődünk komoly intelmére: „akik részvétlenek maradtok a menekültek, a hajléktalanok szükségéivel szemben, nem kellene-e együtt éreznetek azokkal, akiknek szomorú sorsa márról holnapra a tietek is lehet?”

Mindenekelőtt figyelmeztetjük a lelkipásztorokat: a hívek figyelmét irányítsák a Gondviselésnek erre a felhívására, hogy a keresztény szeretet érzelmeit cselekedetekben juttassák kifejezésre.

Mínt hogy a magánkezdeményezés nem elégséges arra, hogy ily nagy horderejű problémákat megoldjon, bízunk a hatóságok hathatós segítségében. Tudjuk, eddig is már fontos eredmények születtek nemzetközi vonalon. Nyissák meg a szabad államok határait és tegyék lehetővé a legsürgősebben a sok szerencsétlennek az emberi elhelyezkedést.

Mind az egyesekre, mind a közösségekre, akik ennek a fontos célnak megvalósításában bármily módon közreműködnek, hogy a menekült évi sikerrel záruljon, teljes szívből esdjük le a mindenható és irgalmas Isten védelmét és különös kegyelmét.”

A PÁPA PAPI JUBILEUMA

Augusztus 10-én XXIII. János pápa rövid időre elhagyta castelgandolfói nyaralóját, hogy felkeresse a római Piazza del Popolon álló Santa Maria in Montesanto nevű templomot. Ebben, a római viszonylatban kicsi, templomban szentelték pappá 55 évvel ezelőtt. Onnét a San Loranzo bazilikába hajtatott. Annak idején 1904. aug. 10-én a szentelés után ugyancsak ide vezetett első útja és innen indult tavaly a Konklávéba.

A bazilikában összegyűlt hívősereghez rövid beszédet intézett a Szentatya, s ebben megállapította, hogy szaporodnak életünkben a fontos dátumok, miközben szaporodnak az elmúlt évek is, de mindig elevenen és frissen megmaradnak számunkra a keresztény élet drága adományai.

BANGHA BÉLA A PÁP

Minden magyar pap ismerte Bangha Bélát, de legkevésbé ismerték benne a papot. Ismerték és csodálták a „falat repesztő”, ellenállhatatlan szónokot, a szédületes erejű szervezőt és agitátort, a harcos angyalt, aki Szent Mihályként lángpallossal állt őrt Isten országa mellett, a sajtóposztolt, akihez hasorló őt kontinensen nem akadt, a ragyogó tollú és kimeríthetetlen író, - de legkevésbé ismerték benne a papot.

A pap Banghát nehéz is volt megismerni. Mióta feltűnt a Jézus Szíve-templom szószékén, állandó és lázas aktivitásban élt: írt, szervezett, alapított, mozgalmakat indított el, úgy, hogy mindenki csak külső tevékenységben láthatta, csak a kicsapódó tüzet, lángot, de magába a kohóba nem pillanthatott be.

E sorok írója, aki olyan közel élt hozzá, mint senki más s akivel a közös munka miatt naponta meg kellett osztania terveit, sikereit, kudarcait, aggodalmait és gondjait s épp ennek kapcsán meg kellett nyilatkoznia előtte minden tekintetben, megkísérli benne a papot megrajzolni.

A papi hivatás előjelei (szeret imádkozni, ministrálni, misézni stb.) korán jelentkeznek benne, de mint elhatározás bombaként robban ki belőle. Tízéves korában ajándékba kapja és elolvassa Szent Alajos életét s rohan édesanyjához elújságotlani: Most már tudom, mi leszek? Jezsuita! S mikor később egy jezsuita missziós érkezik Nagyszombatba s végighallgatja beszédeit, nem lehet többé elhatározásától eltéríteni.

S ez a hivatástudat soha egy pillanatig sem ingott meg benne. Nem fáradt bele, nem únta meg, nem lett terhére sohasem. Nem bánta meg, mint néha csalódott, kiégett papi lelkek. Még csak kísértésként sem jelentkezett soha lelkében a gondolat, hogy szédületes tehetségével mi más lehetett volna, s mennyire magasabbra emelkedett volna. Ez a hivatástudat annyira szent volt, hogy soha a legcsekélyebb egyházi ambícióval sem párosult, hanem megmaradt isteni alázatában: szolgálni az Isten országát és a lelkeket.

A kétezeréves egyháztörténelem a bizonyosága annak, hogy az emberi lélektannak megfelelően két típus alakult ki az egyházi életben s nyert is sanctiót a szerzetesi intézményekben: a befelé fordult és első-

sorban önmaga tökéletesítésének élő típusa a kifelé, az apostolkodásra, a külső tevékenykedésre beirányozott típus. A kettőnek ugyan szoros kapcsolata van egymással, egymásból táplálkoznak és folynak és kiegészítik egymást, de tagadhatatlanul egyik vagy másik vonás az uralkodó.

P. Bangha hivatástudatában az uralkodó vonás a külső tevékenység, az apostolkodás, a hódítás. Aki ismerte, tudja, hogy belőle sohasem lehetett volna bencést vagy karthauzit csinálni, de még világípap értelembe helyhez kötött lelkipásztort sem, ő csak apostoli vágyában, szabad kifutással rendelkező, megköthetetlen jezsuita lehetett.

Tévedés, amibe gyakran beleesünk, a papi életszentséget tisztán és kizárólag az imádságos, elmélkedő, alázatos lélek mértékével mérni és az apostolkodás műveit csak valami mellékes vagy járulékos dolognak tekinteni. Jézus Krisztus nyilvános működése alatt több időt töltött az emberek között, mint a lélek magányában és Szent Pált, a nemzetek apostolát is hívei többször hallották igét hirdetni, mint látták imádkozni.

Bangha Béla életét is elsősorban a külső tevékenység foglalta le. Egyrészt erre hajtotta saját vérmérséklete és szent apostoli láza, másrészt erre kényszerítették élete körülményei és az emberek. Tehetett-e róla és kevésbé volt-e szent, mert az emberek, roppant és lelkes tömegek hallani akarták, mindig újra hallani akarták, hogy hívták, reklamálták mindenfelé, hogy mindenki mindent a katolicizmuson belül vele akart megbeszélni? Kevésbé volt-e szent, mert felőrölte magát az Isten Igéjének hirdetésében és az apostolkodás általa kitalált új formában? S szentebb lett volna-e ha nem alapít sajtót, hetenkint egyszer prédikál és többet imádkozik és elmélkedik?

Nem! Bangha Béla adottságainál fogva és az isteni kegyelemtől el volt jegyezve a külső, tevékeny élettel, az apostolkodás lázas ütemével. Úgy hogy nem csak emberi nagyságának, de papi lelkiségének a fokát is ebben kell keresnünk, ami természetesen nem jelenti azt, hogy a belső lelkiülethez kevés köze lett volna.

Nem cipelte ugyan állandóan magával a breviáriumot, de imádságos lélek volt. Lázás tevékenysége, állandó aktivitása miatt nem szentelhetett sok időt az imádságra, de azt nagy bensőséggel és teljes odaadással tette. Ez különösen meglátszott még külsőleg is a misézésén, ami soha nem vált nála rutinná, hanem belső élménnyé. Élénk és türelmetlen temperamentumával ellentétben lassan, kimérten, bizonyos ünnepepélyességgel és szertartásossággal misézett, amit sokan meghatva néztek, mások rossznyelvűen pózolóknak minősítettek. Férfias, túlférfias vérmérsékletének megfelelően nem szerette a „jámborkodást”, az áhitattal

való tüntetést, a mindenáron való példaadást, de viszont minden áhitatmegnyilvánulása mély tiszteletet és bensőséget árult el.

Egészen megható volt a Mária-tisztelete. Az olvasót mindennap elimádkozta s a hitvédelem mellett a Mária-kultusznak tulajdonította a legnagyobb fontosságot. Első írásai és első könyve is ennek a jegyében állanak. S ez nemcsak azért volt, mert Rendje volt a Mária Kongregációk alapítója és letéteményese s mert a Rend egyik főtevékenységi köre a kongregációk, hanem, mert meggyőződése volt, hogy a Mária-tisztelet iskolájában lehet a világi apostolság mozgalmát kiérlelni és elindítani. Míg gondjaira volt bízva, annyi lelkesedéssel írta és szerkesztette a Mária Kongregáció folyóiratát, mintha világlapban írna s mikor „száműzetése” idején Rómában a Mária Kongregáció központi titkárságát megszervezte, nagy alapításokhoz szokott lelke világmozgalom lehetőségét és eszközeit látta benne.

Ennek tulajdonítható, vagy ebből következett, vagy mindkettő együtt tette, hogy a gondolat- és érzésvilága ártatlanul szinte gyermeken tiszta maradt egész életén át. Ebben a pontban valóban szent férfiú volt, akihez a testiség szennyes hulláma fel nem ért. Szerette az élcet és a tréfát, de u.n. pikáns vagy akárcsak kétértelmű dolgokkal elő sem lehetett állni jelenlétében.

Kimondhatatlan szeretettel és rajongással viseltetett az Egyház iránt. Ez nála a hitvédelemmel egyet jelentett. Nagyon szeretett egyháztörténelmi könyveket olvasni s könnyekig el tudott érzékenyedni az Egyház nehéz óráin és szenvedésein. Kereste a párhuzamokat a mi korunkkal és sokszor félelmetes biztonsággal előre megmondotta az új harcok és megpróbáltatások bekövetkezését.

A dohányzást kivéve mindenben, tüntetés vagy feltűnésnélküli, de a vasfegyelemig mindenben önmegtagadó volt. Alkoholt nem ivott, de ürügyül azt mondta, hogy nem bírja a feje. Mindig egyformán és szinte gépiesen evett. Sohasem láttam, még őserdei hosszú utakon sem, mohón nekiesni az ételnek vagy válogatni és kelleetlenkedni. Mindegy volt neki, hogy mit tettek elé s miből kellett ennie. Erre vonatkozólag meg azt hozta fel indokul, hogy nincs szag- és íz-érzéke.

Ezzel függött az is össze, hogy magára semmit sem költött. A szivart vagy pipadohányt mindig ajándékba kapta, másra nem volt szüksége. Magunk közt skótnak neveztük, annyira ellene volt minden pénzkiadásnak, pedig nála ez is csak szegénységi fogadalma szigorú megfogalmazása volt. Annyira ment, hogy egy hosszú vonatozáson az ajándékba kapott szalámit dobostortával ette, hogy kenyérre ne kelljen pénzt

kiadni vagy ahol megvendégelték szerzházakban, észrevétlenül zsebre dugta a kenyérmaradékokat s ha napok múlva kőkeménynek bizonyultak, vízben áztatta fel s úgy ette meg. Egy négyhetes hajóúton maga mosta ki fehérneműjét s rém boldog volt, mikor rájött, hogy a trópus alatt s meleg vízben szappan nélkül is lehet borotválkozni.

A halál gondolatával nehezen barátkozott meg. Nagyon szeretett volna még élni s mindent meg is tett - orvosoktól és klinikáktól felcserekid - hogy meghosszabbítsa életét. De mikor látta, hogy nincs mentség, nemcsak belenyugodott, hanem minden gondolatával az örökélet, a másvilág elmélkedésébe mélyült el. Nyugtalan értelmével ízekre szedte mindazt, amit a teológiából tudhatunk s megrendítő egyéni feloldozásban meg is írta. Élete egyik legszebb és legmegrendítőbb írása az az elmélkedés, amit „Utazás a túlsó part körül” címen még életében le is közöltem.

Férfiasan és teljes tudattal ment a halálba. Miután egész életén át nyilvánosság előtt kellett élnie, egyedül s magányban akart meghalni. Még engemet is megkért, hogy ne látogassam meg, míg nem hívát. Az utolsó percek lázalmában az Isten országáról beszélt, aminek terjedni kell - jelétül annak, hogy minden gondolata úgy életében, mint halálában Isten s az Ő Országá volt.

Dr. Nyisztor Zoltán

KIRÁLYEGYHÁZAI EMLÉK

Valamikor régen, amikor nálunk Stalinnal és Hruscsovval még senki sem törődött, rendházunk szép szokása szerint sokszor jártam falura a plébánosokat kisegíteni. Így jutottam el Királyegyházára is. Itt sietek megjegyezni, hogy a név mögött senki se gyanítson valami legitimista túlbuzgóságot. Két, egymás mellett fekvő községet politikailag és egyház-kormányzatilag egyesítettek; a község új nevét - nyilván a plébánoskezdeményezésére - Krisztus Királyról nyerte, Kinek képe a közös templom oltárára került.

Kiszállásomat a plébános jó híre megelőzte. „A Nagy Gyurka - mondták - igen jámbor ember”. Igazuk volt. Nagy meglepetésemre szobámban imazsámolyt, és felette Jézus-Szíve szobrot találtam. A háztartást, a gazdálkodást a plébános szülei vezették, akik egyszerűen, de szeretettel láttak el minden szükséges földi jóval.

SZÜRET A SOMLÓN ...

A vasi síkság egy darabja átnyúlik Veszprém megyébe és ha Dömök felől keletre nézel, komoly, zömök hegy magasodik eléd: ez a Somló. Az ottani népek már nem csodálkoznak rajta, de a messziről jött ember fejébe szöget üt a kérdés: honnan került a sík, nagymezőbe ez a jókora darab hegy? Aki földrajzot tud, nyomban látja, itt a föld belső tüze átütötte a felső réteget és lávából hegyet emelt százézer évvel ezelőtt a kéreg fölé. Aztán kialudt a tüzet hányó óriási kohó és most királyi bort szűrnék rajta a mézes fűrtökből.

Itt északra az emberek nem tudják, mi a szüret a magyarok hazájában. Akkor szedik a szőlőt, amikor száraz idő van októberben. Pihenni készül a föld élete. Minden levél búcsúzik az ágtól és piros vagy sárga ünneplőbe öltözik, mielőtt a földre hullana. Azt mondják, ilyenkor haldoklik a természet, de még erre is új szépségekkel lepi meg az embert. A fáradt őszi napfényben micsoda ragyogó tünemény ez a hervadás! A levegő csípős és mindenfelé ökörnyal úszik benne, mintha valami óriási szemfedő szálait fonná egy titkos kéz, az elmúlás finom bánata. A madárnak is alig van szava, csak a fürge cinke eleven az ágak között, meg a kövér foglyok röpködnek surrogva a letarolt földeken.

A Somló azonban tele van néppel. Soha egész éven át nem volt rajta annyi, még kapáláskor sem. A tókék között hol itt, hol ott felröppen és versenyez a vidám nóta a szedőlányok ajkán. Több szakember azt vallja, a somlói bor a világ első itala, különb mint a borok királya Tokajban és Tolcsván; főképen az, amelyik a déli oldalon terem. A többéves óbornak mély aranyszíne lesz és a zamatjában benne van a tavasz minden virágillata, benne a nyári nap perzselő tüze, benne a gazda szorgalmas kedve, benne a magyar föld termő ereje, a Dunántúl tündöklő bája, egyszóval a teremtés egész ősi szépsége. Áldásból lett szikrázva, gyöngyözve habzó, fölséges áldomás.

A somlói szüreten nagy kérdés szállja meg a fürkésző elmét: hogyan kerül ez a drága ital az ember asztalára? Mert a magyar gazda

(A szerző engedélyével közöljük ezt az írást, amely először a Belgiumi Magyar Közlönyben jelent meg. A cikk költemény és elmélkedés egyaránt.

jól kezelte a szőlőt, meg a bort, hangzik az egyszerű válasz. Igen ez kell hozzá, de a magyarázat távolról sem elég. Honnan van abban az egyszerű tőkében az a roppant tudomány, amely a nap melegéből, a levegő szénéből, a felhők vizéből, a föld sóiból somlói bort képes gyártani? És miért adja épen a lávaföld a legjobb bort? És ki ültette a talajba az első szőlőt és kinek ültette azt?

Igaz, a rigó meg a pirók is nagy kedvvel csipegeti, de azért mustot nem sajtol belőle. Mennyi idő kellett, míg eszes ember kitalálta, milyen elemekből áll a cukor, de a szőlő ezt kezdettől fogva tudta, pedig vegytant sohasem tanult.

Mennyit kutatott az ember, amíg fölfedezte, miért virágzik a szőlő júniusban és miért van akkor olyan finom illata. A méhek sem tanulták, de mégis tudják, mi a kötelességük, amikor a szőlő virágzik. Ime, minél többet kifürkészünk a természet titkaiból, annál jobban látjuk, mekkora tudomány szervezte meg azt az óriási, élő műhelyt, amelyben a szőlő meg a bor terem. És honnan az ember értelme, amely ebben a szerves pontosan kiszámított, annyira bonyolult folyamatban az utolsó teendőket elvégzi, mielőtt a bor az asztalra kerül? Milyen egyszerű kis dolog egy kovácsműhely ahhoz az óriási üzemhez képest, amelyben a bor terem, pedig az a műhely sem jön létre soha magától. Azt mondja a magyar: borban az igazság, még sokkal nagyobb és mélyebb, mint a legtöbb ember gondolja, aki a hegylevét issza. Milyen bölcssek voltak a régiek, akik az áldomásban az áldást is köszönték.

A mi tudományunk most félelmetes nagy, de azért nincsen sehol egyetem, amely egy leveles, virágzó, illatos, édes fürtöt növelő vesszőt tudna gyártani, mert az élet titka nincs a tudós birtokában, vagyis a szőlőtőke még ma is többet tud, mint a világhírű tanárok. Így lesz a Somló hegye a teremtő Bölcsesség tanszéke, de ez a Bölcsesség nem kiabál, nem siketítő zajban hirdeti magát, mert a mély tudás mindig előkelő és csendes és a tudni vágyó értelem is csak akkor lesz gazdagabb, ha figyelve, hallgatva gondolkodik.

Azt mondja a tapasztalat: sok ember feje nem bírja a somlói ő-bort, mert a gyöngének hamar megárt a nemes ital ereje. De nem így, vagyunk az igazsággal, melyet a somlói szüret hirdet a gondolkodó fejnek. Attól világos, éles lesz az értelem szeme és boldog, erős nép, amely az igazság fényétől ittas és abban keresi a halhatatlan jókedvet. Tehát a somlói szüret fonséges dala így hangzik: Isten a föld első gazdája és boldog lesz a nép, ha Őt hűségben szolgálja.

Isten még mást is akart a borral. Az egész életet átjáró szándéka volt vele. A régiek ezt tudták s azért emeltek a Somló tetején egyszerű kápolnát. A régi tűzhányó oltár alapja lett és azon az oltáron a nemes borból istenvér lesz. A Teremtő pedig azt mondta: Ha nem isszátok ezt a vért, nem lesz élet tibennetek. Micsoda emberföldrötti titok és erőforrás ez és milyen világos beszéd! A borból Krisztus vére lesz, hogy ettől aztán olyan legyen az ember, mint Krisztus. Ezért is mondja olyan világosan: Én vagyok a szőlőtőke, ti vagytok a szőlővesszők. Ha valaki én-bennem nem marad, kivetik azt mint a szőlővesszőt és elszárad. Ezt az újfajta embert a Teremtő a maga vérével táplálja, hogy már több legyen, mint a közönséges természetes ember. Tehát az egész föld egyetlen isteni szőlőgazdaság, amelyben maga az Úr a tulajdonos és az első munkás.

Ime micsoda újabb kérdést támaszt a szüret a keresztény hívőben. Az embert is gondozni, művelni kell, mint a somlói szőlőket. Hiszen ha egy évig nem törődnek a szőlővel, nem lesz már rajta érdemes termés. Így van az emberrel is. Az ifjúságba ugyan tömik most a vegytant, a földrajzot, a számtant és sok más tudományt, de ez még nem az igazi műveltség, mert az élet tudománya a legfontosabb és ebben ugyancsak járatlan a huszadik század derekán ez a nyomorult nemzedék. Akarod tudni, ki a művelt ember? Kereken, magyarán megmondom: akit jobban érdekel az Isten véleménye, mint a világ egész sajtója és rádiója és aki nagyobb bajnak tartja az erkölcsi nyavalyát, mint a tüdővérszt, az a művelt ember.

Micsoda fölséges szüret, micsoda isteni áldomás volna az élet, ha az embert legalább olyan rendesen kezelnék, mint a somlói gazdák a szőlőt!

Varga László SJ

+++++

ARANYMISE AZ EMIGRÁCIÓBAN

Matty János június 28-án mondta aranymiséjét Amerikában, Solon (Ohio) a szent Rita egyházközség templomában.

1909 június 20-án szentelték Egerben. Az első világháborúban katonalelkész, majd utána kivándorol Kanadába és már 1929-ben Winsorban templomot épít a magyaroknak. Onnét átkerül az Egyesült Államokba és jelenleg is aktív lelkigondozója a Chagrin Fallson, Cleveland mellett létesített magyar intézménynek, a Kat. Aggmenháznak.

MAGYAR JEZSUITÁK A NEMZETNEVELÉS SZOLGÁLATÁBAN

Szeptember 7-én, a kassai vértanuk ünnepén a magyar jezsuiták csendes jubileumot ünnepeltek. Ötven esztendeje annak, hogy az osztrák provinciától különválva mint önálló rendtartomány szolgálják a magyarság lelki és szellemi nevelését. 1909-ben 72 páter 6 rendházban dolgozott a lelkek üdvén. A klerikusokkal és segítőtestvérekkel együtt 179 volt a rendtagok száma. Ez a létszám a két világháború viharai és két érzékeny vérvesztés ellenére is (1921-ben a szlovák, 1929-ben az erdélyi rendtagok váltak ki) 30 év alatt megkétszereződött és a szétszóratás előtt 1949-ben 406 magyar jezsuita (köztük 211 felszentelt pap) állt a Krisztus-ország szolgálatában, akik 13 hazai rendházban és a kínai támingi misszió számos állomásán dolgoztak az evangélium terjesztésén és meggyökereztetésén. Ez az egészséges fejlődés a magyar nép vitalitásának és a magyar ifjúság vállalkozó lelkületének a jele. Azért a magyar jezsuitáknak nem is volt más ambíciójuk, mint ezt az Istenkereső népet szolgálni, ezt a hősiességet az Egyház és haza javára megnevelni.

Pázmányi örökség, hogy csak egész értékű, életerős papság vezetheti győzelemre népét. Azért egyik nagy gondjuk a lelkipásztorok nevelése volt. Saját rendi teol. főiskolájukon kívül, a szegedi egyházmegye közti szemináriumot is ők vezették. Ennek éltető lelke 20 éven át a szentéletű spirituális: P. Hunya Dániel volt. Emellett az egri, veszprémi, és átmenetileg a hejcei és pécsi szemináriumban a lelkiigazgató tisztét töltötték be. Az egyes szemináriumokban, de főleg a Manrézában tartott 5-8, sőt 30 napos lelkigyakorlatok a papi mélyszántás és lelkiség iskoláinak bizonyultak. Hatásukat állandósították a papok havi rekollekciói. Ebből az iskolából sarjadt ki az az újszerű papi eszmény, amelynek egyik legmélyebb hatású hordozója P. Hunya volt. A Papi Egység és Kispapegység mozgalmában hivatásrendileg összefogta és a Papi Lelkiség kiadványsorozatban remek írógárdájával szellemileg-lelkileg továbbnevelte az új papi nemzedéket. A Papi Lelkiség 18 kötete nemcsak magyar, de világviszonylatban is egyedülálló kezdeményezés volt célkitűzéseit, tartalmát, módszerét illetően és ma is élő kincseshányaja az otthoni papság lelkiségének.

A jövő reményét, a z ifjúságot három tanintézetben és az egész ország területén megszervezett kongregációkban és Testőrgárdákban igyekeztek krisztusi és egyházas szellemmel telíteni és jó hazafiakká nevelni. Az iskolák államosítása előtt a pécsi kollégiumnak még mindig 730 diákja (köztük 195 bentlakó növendékkel), a kalocsai gimnáziumnak 430 diákja 154

konviktorral, a szatmári Nevelőintézetnek pedig 220 növendéke volt. A Szívőárda a maga 300.000-es gyermekserégével mint az ország legnagyobb gyermekszervezete óriási apostoli munkát végzett a keresztény családokban.

Azért hoztuk ezeket a konkrét adatokat, hogy lássuk, mit rombolt le otthon a kommunizmus egyetlen rend munkaterületén.

Pedig az ifjúság nevelése nem volt a magyar jezsuiták legfőbb tevékenységi területe. Mellette nagy súlyt helyeztek a felnőttek lelki gondozására is. Az elitnevelést és a világi apostolok képzését főleg a férfi kongregációk (P. Bús híres kolóniái!), a budapesti katolikus tanárképző vezetésével és a két hitoktatónőképző szervezésével szolgálták. A papok tehermentesítésére P. Bíró már az első világháború után megalapította a Ward kollégiumot Budapesten, amelynek mintájára a 2. világháború után a Néplányok nyitották meg Szegeden a Xavériánium hitoktatónő és apostolképző főiskolát. A katolikus öntudat ébresztését szolgálták a hitvalló tömegmegnyilvánulások: a katolikus nagygyűlések, a férfi-zarándoklatok, a Jézus Szíve körmenetek (Budapesten 1949-ben 135.000 hívó vett a felvonuláson részt), a közvélemény megnevelését pedig a katolikus sajtó végezte, amelynek fáradhatatlan szervezője és apostola P. Bangha Béla volt. Utolsó nagy álma megvalósulását, a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hitvalló tanúságtételét sikerült még megélnie.

Ami a vezetőréteg felé a Magyar Kultúra, az ifjúság felé a Mária Kongregáció, az volt az ország zöme, főleg a katolikus családok felé a Szívőárda. A Jézus Szíve tisztelet és a népvallásosság ápolásában teljesítette nagy misszióját 1915 óta. A 2. világháború utolsó éveiben ifjúsági és gyermekmelléklettel bővülve 240.000 példányban járta az ország városait és falvait, és mindenfelé fényt árasztott, reményt táplált, a szeretet tüzeit élesztette.

A ország legnagyobb tömege a munkásság, legértékesebb rétege pedig a parasztság volt. Ennek a népfenntartó rétegnek öntudatra ébresztését, szociális megszervezését és lelki megnevelését tartotta különös hivatásának két magyar jezsuita. Míg P. Varga László az EMSZO-ban a munkásságot szervezte, addig P. Kerkai Jenő a KALOT mozgalomba az ország jövőjét, az agrárfifjúságot toborozta. Hamarosan 16 népfőiskola téli tanfolyamain képezték ki a vezetésre termett legényeket. A lelki kiképzést a szegedi, kalocsai és kapornaki „falumanrészak” adták meg. Ez igazi népnevelés volt. A KALOT feloszlatakor 100.000-nél több lelkes tagot számlált soraiban, míg a pártoló tagok száma csaknem elérte a félmilliót.

A nemzetnevelés ügyét szolgálta a Manréza férfi-lelkigyakorlatosház is. Húsz éves fennállása alatt fogalommal vált az országban. Hírszen 1928-1948 között 1250 kurzuson 57.696 lelkigyakorlatozó ment át Szent Ignác klasszikus jellemiskoláján. Ha igaz, hogy ma az a legnagyobb hatású nevelő, aki a magányba vezeti a lelkeket, akkor a Manréza valóban Isten fellegvára volt Pannonia földjén.

A 17/18. század jezsuitái, a történész Szekfű Gyula ítélete szerint főleg tervszerűen megrendezett népmissziók révén vezették vissza a protestáns tömegeket az Egyházba és erősítették meg hűségében a hívő népet. Ezek a nyilvános lelkigyakorlatok ma is elsőrangú népnevelő eszköznek bizonyultak. A magyar rendtartomány emberei legjavát állította csatasorba, hogy az első jezsuiták példájára kettesével-hármasával járják az országot és itt is, ott is felgyújtják a buzgóság tüzét. A háború utolsó éveiben és az azt követő legnehezebb időben főleg az erdélyi és tiszántúli „szórvány-missziókban” újították meg az elhanyagolt néprétegek lelkiségét. Családi szentmisék, bibliaórák, házi missziók tapasztalatai nyomán vándormisszionáriusaink csodákat meséltek a magyar nép lelki éhségéről.

Nem szabad megfeledkeznünk azokról a csendes munkásokról sem, akik nem a reflektorok fényében dolgoztak, hanem a szeretet névtelen szolgálatában és a kegyelem szelíd sugárzásában áldozták fel életüket. Csak a budapesti rendházban 4 páter neve mellett találok ezt a diszpozíciót: *Exercet apostolatum inter opifices*. A kaposvári rendházban pedig az egyik volt gimnáziumi igazgató sok munkája mellett azt a megbízást kapta: *Curat aegrotos et pauperes*.

Hogy a gyárak, üzemek és hivatalok zajos életében ma hányan végeznek ilyen csendes egzisztenciális apostolkodást, annak csak a jó Isten a tudója. Most ez az új diszpozíció, amelynél értékesebb csak az, amely az íratlan katalógusokban van, feljegyezve: *in carcere*. Az 1950-es nagy elhurcoláson kívül volt idő, mikor 30 magyar jezsuita volt egyszerre a börtönben, vagy a koncentrációs táborban. Öten pedig életüket áldozták a kommunista üldöztetésben. Vértanúk ünnepén született meg a magyar provincia, 50. születésnapjára vértanúi hivatást kapott a jó Istentől ajándékba.

A Magyar Papi Egység örömmel kapcsolódik be a magyar jezsuiták jubileumába. Új dal hangzik fel ezen az ünnepen: himnusz a kereszten. De hiszen az Egyház is a Golgota ormáról, a halott Krisztus Szívéből és a kereszt jégében indult el egykor világhódító útjára.

+
+ +

P. DITTRICH IMRE

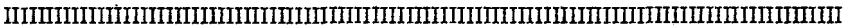
A magyar Papi Egység sok szeretettel köszönti a mostmár lábadozó Imre atyát.

A paptestvérek által, újságja a Vasárnapi Levél és számos más kiadványából jól ismert Imre atya szeptember elején súlyos szívvrohamot kapott. A szent kenet szentségével megerősítve átvészelte a komoly bajt. Mostmár a kórház kertjében sétálgat.

Amikor még szinte mozdulatlanul volt ágyhoz kötve, kérdéstünkre hogyan telik egy-egy hosszú nap a maga kedvességével mesélte: rózsafűzért imádkozgatok. Tíz-tizenötöt elmondok naponta. Változatosan. A papokért latinul, a honfitársakért magyarul, a plébánia híveiért németül.

A Papi Egység megindulásakor ő segített a kezdet nehézségein. Ezideig minden kiadványát ő sokszorosította és a Vasárnapi Levél mellett a Magyar Papi Egységért is vállalta a felelős kiadói szerepet.

Sok önzetlen fáradságát megköszönve, kérjük a paptestvéreket, foglalják imáikba, hogy erőben, egészségben még sok kegyelem közvetítője lehessen és szerkeszthesse a magyarok közt világszerte közkedvelt lapját a Vasárnapi Levelet és maradjasson a Papi Egységnek fő tanácsadója.

ÉRTESÍTÉS PROHÁSZKA NAPLÓI ELŐFIZETŐINEK

A Magyar Papi Egység tavaszi számához mellékeljük az Opus Mystici Corporis Könyvkiadó (Bécs) előfizetési felhívását Prohászka Ottokár Naplóira. Sajnos az előfizetések száma oly csekély volt, hogy a két kötetre tervezett teljes Napló-kiadás tervét le kellett ejteni és csak egyetlen kötetben Prohászka Naplójegyzeteinek legjavát Schütz Antal remek Prohászka Élet- és jellemrajzával kiadni. Egy szakemberekből álló munkaközösség a válogatás munkáját elvégezte és ennek a kötetnek nyomása most van folyamatban. Erre a kötetre az előfizetést (1. -\$.) a kiadó dec. 15-ig meghosszabbította, (Cím: Verlag O.M.C. bei HERDER, WIEN I/1. Postfach 248.) azoknak az előfizetőknek viszont, akik erre az összevont kötetre nem tartanak igényt az előfizetést visszafizeti. A könyv január hónapban kb. egy és fél dollár-ron áron kerül könyvtárúri forgalomba.

Felhívás!

Szeretettel kérjük paptestvéreink anyagi támogatását a Lap további megjelenése érdekében. Tetemes összeget tesz ki a kiadás és a portóköltség. Jelenleg 730 magyar paphoz, jó néhány kispaphoz tudjuk a lapot eljuttatni szerte a világban. Egymásután érkeznek köszönő levelek a szerkesztőséghez, különösen a missziókból, amelyekben missziós paptestvéreink nem győznek hálálkodni azért, hogy a szabad földön élő magyar papok rájuk is gondolnak, akiknek ez a szerény kis Lap az egyetlen kapcsolatuk a magyarsággal. Természetes, tőlük nem kérhetünk anyagi támogatást. De, hála Istennek, vannak köztünk számosan, akinek nem okozna anyagi megerőltetést, ha pénzzel vagy néhány intenció vállalásával hozzájárulna a kiadási költségekhez. Az európai paptestvérek közül sokan szívesen vállalnának intenciókat erre a célra, de egyelőre nem tudunk elegendet felhajtani. Ezért kérjük az amerikai testvéreket, legalább néhanapján juttassanak el néhányat a saját fölöslegükből, mert ezzel sokat segítenek rajtunk.

Ezúttal mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik eddig bármilyen formában támogatták a „Magyar Papi Egységet”. Isten fizesse meg sokszorosan jószágukat!

Szerkesztőség.

Pénz, intenció küldhető levélben vagy bank-átutalással a következő címre:

Hochw. Ladislaus Marosi

Spittal/Drau

Austria, Europa.

A „KIRCHE IN NOT” 9. KONGRESSZUSA

(1959. JULIUS 23-26)

Már kilencedszer rendezték meg ezt az üldözött Egyház problémáival foglalkozó kongresszust. Az idén állítólag komoly szakemberek kis munkaközösség-találkozóját tervezték, de aztán megint csak tömegmegnyilvánulás lett belőle. Annyiban volt fejlődés az előző Kongresszushoz képest, hogy az egyes kérdéseket az előadások után külön megbeszélésekben dolgozták fel. Igen termékeny volt a két munkaközösség: a kommunista propaganda hatása az ifjúságra és a munkásosztályra. Az ifjúsági munkakört a magyar P. Mehrle Tamás O. P. svájci egyetemi lelkész vezette.

A kongresszus hatszáz résztvevője 33 nemzet fiaiból toborzódott. Néhány nemzet az idén először képviseltette magát. Így az albánok, akik három vértanúpüspökük emlékképét osztották szét a résztvevők között. Mindig mély hatást tesz a közönségre a hitvalló egyház jelenléte. Frings kölni bíborosérsek mellett ott láttuk a hitvalló Sloskans minski püspököt, aki a szibériai ólomhányákban szenvedett, a német König Inigo SDS püspököt, akit Kínában négyszer halálra ítélték, a kínai Vitus Chang Tso-huan SVD püspököt, akit 8 évi kormányzás után a kommunisták kiutasítottak. Chang püspök nyitotta meg a kongresszust. Megrázó szavakkal mutatott rá, hogy a szenvedő Egyház milyen komoly feladatot ró a Népek Találkozójára. Akinek nincsen hite - mondta - az távozzék ebből a közösségből! - A szláv rítusú nagymiséjét az idén is Bucko Iván, a rutének érseke, pontifikálta a holland „ukrán kórus” remek énekkisérével.

A magyarok érdeklődése mintha kicsit megcsappant volna. Egyes országok lelkészei panaszkodtak, hogy nem kaptak meghívót a kongresszura. A közel 40 magyar résztvevő között 22 papot, 3 kedves nővért és 12-14 világi apostolt tartottunk számon.

A kongresszus tárgya XXIII. János pápa első pápai körlevelének fontos témája volt: Az igazság. Három igen értékes előadás hangzott el erről a kérdésről: Holzhammer K., mainzi egyet. tanár: Mi az igazság? Értjük még egymást? - Dr. Roth P., a Digest des Ostens szerkesz-

tője: A szovjet propaganda Keleten és Nyugaton. - P.Galli M.SJ: Az igazság megszabadít titeket.

Dr. Kinderman prelátus a kongresszus közös óhaját fejezte ki befejező beszédében: Minden keresztény tartsa elsőrangú kötelességének, hogy az üldözött testvéreket fokozottabb mértékben foglalja bele imádságaiba és segítő szeretetébe. Eerre figyelmeztet minket a most kezdődő „menekültek éve”.

Az alábbiakban a magyar megbeszéléseket ismertetjük részletesen, mert a beszámoló az európai emigrációs élet hű tükkrét nyújtják. A húsz népi-beszámolóból hármat emelünk ki: a kínai egyházét, amely ma a legnagyobb üldözöttségnek van kitéve és az Egyház legnagyobb gondját kékpezi, a lengyel Egyházét, amely aránylag szabadabb mozgási lehetőségével érdekes összehasonlításra adhat alkalmat és az orthodox oroszokról szóló beszámolót, amely jellegzetesen tükrözi a kommunisták üldözési taktikáját.

+

MI IS AZ A KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS ?

Egyik idei résztvevő így élte meg.

Mintha az Evangélium szava hangzanék felénk: „Atyám házában sok hely van”, úgy hat ránk évenként a königsteini meghívás.

És elindulnak a világ minden tájáról a hazát és otthont vesztett népek képviselői, hogy legalább pár napra atyai házában, testvéri közösségben találjanak lakóhelyet. Viszonzásul a szeretetteljes meghívásra, elhozzák kincseiket, régieket és újakat. Így szokás hazamenni! - De jönnek a problémák, aggodalmak, sebek is. - A „Találkozás házában” (Haus der Begegnung) gyógyírt talál sebeire, választ kap kérdéseire harminchárom nemzet.

A kongresszus első napján, a templomi exhortáció után kezdődik a komoly munka. Három délelőttön keresztül folynak a nehéz és időszerű kérdéseket tárgyaló előadások, melyeknek célja, megoldani a múlt problémáit és utat mutatni a jövőre.

Az előadások után az egyes népek beszámolója következik. Ezekből megismerjük a hallgatás Egyházának problémáit és szenvedéseit.

Majd következnek a kis családi megbeszélések, az idegenben szétszórtan élő nép égető kérdéseiről. Sorra kerül a munkáskérdés, az ifjúság nevelése, sajtó, anyanyelvpolás, stb.

A megbeszélések folyamán kitűnik, hogy kevés az emberi erő, azért már az első este a Népek Nagyasszonyához menekül a közösség. A csillagos ég alatt felállított szobor előtt anyanyelvén hódol minden nép a Szűzanyának. Legősbibb, legszebb énekeiket zengik el Neki.

Második este az Oltáriszentségben élő Király elé járnak hódolatukkal és kéréseikkel. Minden népért külön-külön fölhangzik a könyörgés. Majd az illető csoport anyanyelvén elimádkozza a Miatyánkot és az Üdvözlégyet. Az idén harminchárom nyelven hangzott el az Úr imádsága és az Ave Maria. Ez a lelkek találkozója.

Utolsó este még egyszer találkoznak. Ez a szívek találkozója. Népi táncokkal, énekekkel gyönyörködtetik egymást. Jókedvtől visszhangzik a ház.

Vasárnap a főpapi szentmise után búcsút veszünk az atyai háztól, ahol olyan jól éreztük magunkat. Egy fohász szakad fel a szívünkéből: Bárcsak az egész világon nem három napra, de örökre így forrana össze minden nép, mint ez a harminchárom nemzet itt a „Találkozás házában!”

G. n.

=O=O=O=

AZ EGYHÁZ HELYZETE EGYES KOMMUNISTA ORSZÁGOKBAN

Kína

Twe-tsie Hang, az Institutum Sinicum tanára, a következő beszámolót közölte a kínai egyházi helyzetről: „Kínában van összesen 149 egyházmegye, vagy önálló egyház kerület. Ezek közül hatvannak a helyzete nagyon kritikus, húsznak pedig olyan püspöke van, akiknek kinevezéséhez Róma nem járult hozzá. A legitim püspökök közül 21 van fogságban, vagy háziőrizetben. A papok közül sok száz. Mindenhol kényszer tanfolyamokat tartanak az egyházi személyeknek, amelyek tartama alatt az alvás lehetősége erősen korlátozott. 1958 jún. - 1959 ápr. között 3000 apácát internáló táborokban világnézetileg átképeztek. Sok fiatal katolikust a kényszer tanfolyamok után internáltak; ami annak a jele, hogy nem tudták őket átképezni.

Ami a kínai menekülteket illeti, számuk igen nagy. Csak Hong-Kongban 700.000 él, legtöbbje leírhatatlan nyomorban, igen sokan teljesen hajléktalanul. Különösen nehéz az értelmiség helyzete. Egyes országok a kínai menekültek befogadásában nagyon tartózkodóak, félnek a „sárga veszedelemtől.”

Oroszország

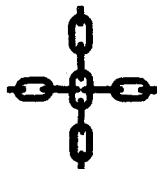
P. Puppini S.J. a római Russicum lelkiigazgatójának beszámolója az orthodox egyház helyzetéről.

A brüsszeli világkiállításon az oroszok azt híresztelték, hogy náluk teljes vallásszabadság uralkodik. Ez annyiban igaz, hogy valamivel több szabadságuk van, mint ezelőtt. Az orthodox egyház helyzete: A templomok száma a forradalom előtti 50 ezerről 4000-re csökkent. 73 egyházmegye van, ebből 13-ban nincs püspök. A püspökök néha meglátogathatják papjait, de kinevezésükbe aligha van beleszólásuk. A papság a hívek adakozásából él. Ez év márciusában 78 érsek és püspök volt. Ezekből tényleg 60 kormányozta egyházmegyéjét. Minthogy a világi papság nő, csak szerzetesek, vagy özvegyek lehetnek püspökök. Köztük van olyan is, aki szemináriumot sem végzett, teológiai tanulmányok nélkül lettek felszentelve. 8 papnövelde működik, de ezek csak középiskolás színvonalon tanítanak. Még van 2 teológiai akadémia is. A kispapok száma kb. 1000-1200. Vallási propaganda tilos, vallásos tárgyú könyv csak gyéren jelenhet meg: 14 év alatt mindössze 15 könyv. Három évvel ezelőtt kiadtak Szentírást és imakönyvet, de a hívek nehezen jutnak hozzá, mert inkább külföldi propagandacélra használják a hatóságok, hogy elmondhassák, íme van nálunk vallásos irodalom. A vallási irodalom után nagy a kereslet. A forradalom előtt ezer kolostor volt az országban, a két világháború között egy sem. Most 69 kolostor van kb. 1000 szerzetessel és 3000 apácával. A kolostorokat mint kolhozokat tűrik, külső apostoli munkalehetőségük azonban nincs. Az orthodox egyház viszonya a katolikusokhoz kezdetben ellenséges volt. 1954 óta ez az ellenséges magatartás megszűnt. XII. Pius pápa halálakor az orthodox pátriárka részvétét fejezte ki. Katolikus gyakorlatilag nincs az országban.

Lengyelország

1956 októberében rövid ideig reménykedtek. Azóta állandó rosszabbodás észlelhető. Legújabbán a püspököt letartóztatták, mert a szószékről felszólította a híveket, hogy imádkozzanak a kínaiakért. Összalkosság 28 millió, legnagyobb részben katolikus. Elenyésző kisebbségtől eltekintve hűek az Egyházhhoz. Még az állami gyermekotthonokban is előfordul a titkos keresztelés. Legújabbán elviselhetetlen magas adókkal terhelik meg az egyházi épületeket. A hitoktatás csak a többi óra előtt, vagy

után lehetséges. Szerzetesek nem végezhetnek hitoktatást, ami a világi papok számára elviselhetetlen terhet ró, néha 30 hittan órával dolgoznak. A magyar békepapokhoz hasonló kommunista-barát papok száma csekély. Az országban van 12.000 pap és 7000 apáca. Az összes papnövendék megvannak. A papi hivatások száma az üldözés ellenére is mindig növekszik. 30 kispap Rómában, Párisban tanul. Ezek középiskolai tanulmányaikat már a kommunista rezsim alatt végezték. Tanulmányaik végeztével haza térhetnek. Újabbakat már nem engednek ki. A többi diákságnak tisztán technikai műveltsége van. A szentségekhez való járulás mindenütt, az egyetemisták körében is emelkedőben van. Három katolikus hetilapjuk van. Az abortus ott is hivatalosan meg van engedve. A lengyel menekültek közül 56 ezer él Németországban és Ausztriában. Ezeket 43 pap gondozza. A német püspökök nagyon segítik a lengyeleket.

A magyar megbeszélések összefoglalása

Az 1959 július 25-én tartott közös gyűlésen jelen volt 18 pap, 3 nővér, 12 világi apostol (egyetemisták, sajtóemberek, papi munkatársak).

Az elnöklő Dr. Pfeiffer Miklós prelátus bevezető szavai után az alábbi csoportosításban számoltak be az előadók a szakcsoportokban végzett munka eredményéről és a még megvalósításra váró feladatokról.

A HORNI LELKIGYAKORLATOS HÁZ

Előadó: Dr. Paulai Károly O. Praem.

Paulai atya, a ház lelkigondozója, ismerteti a ház keletkezését. A villát az Ostpriesterhilfe segítségével bérelték ki 5 évre és restaurálták. A használat díja az épület karbantartása. Az intézmény vezetői a Jézus Szíve Néplányok Társasága. XII. Pius pápa ajándéka teszi lehetővé, hogy viszonylag olcsó napidíj ellenében bocsáthatják a házat a lelkigyakorlatozók rendelkezésére. 1958 december 22-én volt a ház szentelése. Kellemes berendezése mellett a magyar konyha is erősen hozzájárul ennek az új magyar találkozóhelynek népszerűségéhez.

Wenisch Gabriella SJC, a ház működéséről: Eddig 11 lelkigyakorlat, 7 családi üdültetés és 5 kurzus volt a házban. A lelkigyakorlatok megoszlása: 3 egyetemista, 3 munkás, 4 női és 1 intelligens férfilel-

kigyakorlat. A lelkigyakorlat mindig a komoly magábaszállás ideje napi 4 elmélkedéssel. A résztvevők közül eddig csak három személy ismerte a lelkigyakorlatokat. Tekintettel a résztvevők nagyfokú vallási tájékozatlanságára a négy elmélkedés mellé be kellett iktatni esténként egy anekdotát is.

A kurzusok egyetemisták vagy munkásifjúság számára az igényeknek megfelelő különböző témacsoportok rendszeres ismertetéséből állanak. Egy-hetes tanfolyamok napi egy előadással és egy anekdotával.

A családi tüdültetés célja, hogy a táborélet nehézségeit egészséges levegőben, igazi keresztyén közösségben pihenjék ki. A szülők is, a gyermekek is. A nyaralás folyamán természetesen nyílik alkalom vallási és világnézeti kérdések tárgyalására.

P. Morel Gyula SJ. megjegyzi, hogy tapasztalata szerint a horni lelkigyakorlatok egyedülálló jelenséget képeznek a menekült-pasztorációban. Általában az a panasz, hogy a fiatalság nem érdeklődik vallási kérdések iránt. Hornban pedig más kérdésre szinte idő sem jut, annyira egyenes úton keresi minden résztvevő (akármilyen előfeltétellel jön is ide) az Istenhez vezető utat. Nagy szerepe van ebben a ház atmoszférájának és már kialakult hagyományának, olyannyira, hogy fiúk-lányok vegyes csoportja is a legörvendetesebb hangnemben és hangulatban képes benne közösséget alakítani. A lelkipásztorok saját munkájukat könnyítik meg, ha módjukban van rábízottjaik egy-egy csoportját ilyen keretek között néhány napon át közvetlen közelükben tartani.

Paulai atya felhívja még a figyelmet a lelkigyakorlat-szervezés nehézségeire. A szervezés csak személyes kapcsolatokkal sikerül. Egyízben elküldtek 80 meghívót bécsi férfiaknak egy-egy lelkész névaláírásával. Egyetlen ember jött el, hétgyermekes családdal, aki indítványozta a lelkigyakorlatot.

Megjegyezi még, hogy a ház mindenkié. Nemcsak Ausztriából küldhetnek ide csoportokat. Sokan jönnek nyáron Ausztriába: programmba lehetne iktatni párnapos horni tartózkodást is.

Maczky László (Stuttgart) felveti a kérdést, nem lehetne-e hasonló Németországban is megvalósítani?

Pascal atya (Graz) kérdésére, hogy az előadókról ki gondoskodik, Paulai atya azt válaszolta, hogy erről a ház gondoskodik, hacsak a csoport nem hoz magával előadót.

EGYETEMISTÁK

Előadó: Lakos Endre, egyetemi lelkész, Bécs.

P. Mehrle: Svájc. A szervezést a Pax Romana keretén belül végzi. Hat város tartozik hozzá 500 hallgatóval. Ebből 425 katolikus. A szervezésekre rendelkezésre áll megfelelő helyiség. Mise és gyóntatási lehetősége van.

Lakos atya: Bécs. A hallgatók száma 962 fő, ebből 560 katolikus. Szervezésre helyisége nincs. A Hochschulgemeinde felajánlott ugyan egy termet, de ez épp szombat és vasárnap foglalt, mikor a magyarok is igénybe vennék. Diákmise a Johanneskirche-ben van. Tartottak 2 zárt és 2 félig zárt lelkigyakorlatot. Az elitképzés a Máriakongregáció keretében történik.

Tóth Béla: Innsbruck. A Pax Romana keretében dolgozik. Hallgatók száma 150. Ebből 125 katolikus. Külön diákmise nincs, az u. n. magyar misére járnak a diákok is.

P. Pascal cisztercita: Graz. Külön diákcsoportja van az AC keretében. 130 egyetemistából 105 katolikus. Ferences rendházban lakik. Szervezésre helyisége nincs. A magyar misére járnak a diákok is. Gyóntatási lehetősége a misén kívül nincs.

Hieró atya: Aachen és Köln körzetében dolgozik. A Pax Romana keretében szervezi a hallgatókat. 220 főből 180 katolikus. A magyar kolónián van szentmise és gyóntatási alkalom.

Bálint Palkó László, bécsi egyetemista, kéri, hogy a baráti körök kialakítása érdekében az egyetemi lelkészek tapasztalataikat és módszereiket közöljék egymással.

A fiatalok kifogásolták, hogy Mehrle atya az ifjúság lelki-gondozásáról szóló kongresszusi előadásában az előforduló hibákat nyilvánosság előtt feltárta. Elismerik, hogy az elmondott dolgok helytállóak, csak a nyilvánosságot fájlják.

Mehrle atya megdicséri a fiatalokat, hogy megmondták, ami rosszul esett nekik, mert csak kölcsönös őszinteséggel lehet eredményt elérni. Viszont szavait a fiatalok félreértették, mert a hibák okaira mutatott rá és ezzel inkább enyhítette azokat. A diákok legtöbbször anyagi gondjai vannak. Előfordulnak visszaélések is. Van, aki felveszi a segélyt és nem tanul. Belső bajok is vannak: nincs meg eléggé az egység és egyetértés. E bajokon belülről kell segíteni: kisebb csoportokat alakítani és azok szellemét emelni.

Demel atya figyelmeztet, hogy az anyagi segítség rövidesen elapad. Ausztriában az érettségi után négy évig kapnak ösztöndí-

jat. Az USEP segély elapadt azoknál, akik 1956-ban jöttek ki, mert csak három évre szól. A következő terv merült fel: meg kellene szervezni Amerikában a családi patronátust. Megbízottak mennének ki és összeszednék azokat a családokat, akik egy-egy diák taníttatását elvállalnák. Ennek a megszervezésére azonban adatokra van szükség. Az egyetemi lelkesek küldjék be ezeknek a diákoknak az adatait. Mivel Amerikában sok a protestáns, azért ezeknek az adatait is be lehet küldeni, hogy a katolikusokéval egyszerre elintézhessük.

A Lővenben megtartott egyetemista kongresszus szép eredményeket ért el. A fiatalok sokat dolgoztak. A katolikus lelkiség kérdésével foglalkoztak. 1960 húsvétján Königssteinben találkoznak újra. Ott már a katolikus közéleti kérdéseket tárgyalják meg. Ennek a Kongresszusnak megszervezését osztrák területen Tóth atya vezeti Innsbruckból. Ő az összekötő a Pax Romana és a helyi szervezetek között.

Ádám atya megkéri Tóth atyát, hogy a Németországban működő papságot tájékoztassa a Pax Romana határozatairól.

KÖZÉPISKOLÁSOK

Előadó: Dr. Galambos Irén OSB, a Burg-Kastl-i magyar gimnázium igazgatója.

Galambos atya: A magyarság szempontjából a középiskolák sorsa a legfontosabb, mert itt alapozódik meg nemzeti szellemük.

A Burg-Kastl-i gimnáziumban 400 diák van és 10 tanár. 73-an érettségiztek.

Kapcsolatokat építettünk ki a német menekült gimnáziumokkal. Ezeket a kapcsolatokat tovább akarjuk fejleszteni. A diákok sport terén is szép eredményeket értek el. A müncheni opera is megdícsérte az iskolát, mert szorgalmasan látogatják az előadásokat. A gimnázium szépen fejlődik. Még Amerikából is jelentkeztek diákok, mert ott csak egy protestáns gimnázium működik.

Galambos atya utal arra, hogy a szláv népeknek Németország területén öt kisebbségi iskolájuk van. Ezeknek a fenntartására magukat adóztatják meg. Az ukránoknak azonkívül van 61 kiegészítő iskolájuk, amelyekben szombat és vasárnap a nemzeti tárgyakat tanítják. Érdemes lenne erre nekünk is gondolni, mert a középiskola a döntő az egyéniség kialakításában.

Bad Iselsbergben 164 diák volt. 55 érettségizett. Már csak a következő iskolaévre engedélyezték az intézet fennállását.

Innsbruckban kb. 200 diák volt. 53 érettségizett. Hat tanulót el kellett bocsájtani.

Pascal atya (Graz) felteszi a kérdést, mi történt az innsbrucki leányotthonokkal?

Elek Gizella CMV elmondja, hogy három leányotthon van a városban. Az egyik protestáns, a másik svéd védnökség alatt, a harmadik, amit mi vezetünk, a Caritas segítségével áll fenn. A protestáns Heim ellen lényegesebb kifogás nem merült fel. A svéd intézetben két fiatal házaspár látta el a felügyeletet. Sem a felügyelők, sem a növendékek magaviselete nem volt kifogástalan. A Caritasheimban csak 18 lány volt, jólehet 24 férőhely van benne. Az igazgató nem engedett több lányt felvenni. A leányok nem valami jók, de azért azt mondják, még ezek a legjobbak.

Dr. Ádám György főlelkész (München): Lassan megindult a magyarok között az asszimilációs folyamat, amely ellen nincs védekezés. A magyar iskola beépült a bajor iskolarendszerbe. Ma még német tanárokat kell hozni, hogy a gyermekeket németre tanítsák, néhány év múlva magyar tanárokról kell gondoskodni, hogy magyarra tanítsák őket. Jó lenne erre előre gondolni és a litván példát követni (kisebbségi iskolák).

Lakos atya: a középiskola ne legyen német, mert sokan elvéreznek benne. Kéri Galambos atyát, hogy valami új pedagógiai módszert dolgozzanak ki, mert a nevelés körül hiba van. Az otthonából kiesett fiatalság nevelése más módszert kíván. A nevelők föltétlen magyar anyanyelvűek legyenek!

Johannisbergben szintén működik egy magyar iskola: 42 fiú-növendékkel, 18 érettségizett. A gimnázium vezetője vallásos, jó magyar ember.

Fábián atya kéri az iskolák vezetőit, hogy jelentéseiket a propaganda érdekében szíveskedjenek hozzá eljuttatni. Még egy se érkezett be hozzá.

MUNKÁSIFJAK

Előadó: Schermann Rudolf, Bécs.

Schermann atya: Először elmondom, amit nem sikerült megcsinálni. Fől kellett volna kartotékozni a tanoncokat, de a kért adatokat csak Linzből kaptam meg. A lányok teljesen elhagyatottak. 22 lányt éjszakai mulatókból kellett összeszedni. Többen öngyilkosságot kíséreltek meg. Senki sem segíti őket. A fiúk közül is többen vannak börtönben.

Ádám atya: A tanoncfiúk részére Burg-Kastl-ban kurzust fogunk tartani. A német kormány szépen segíti őket.

Schermann atya: Most elmondom, amit sikerült megvalósítani. Egyes helyeken engedélyezték, hogy az iparostanulóknak hittanórát lehet tartani. Volt öt munkás-lelkigyakorlat: kettő fiúknak, egy leányoknak és két kurzus. Az utolsó kurzuson az elit vett részt. Előadók voltak egy autótechnikus és egy műszerész. Megjelent a munkásifjak lapja, az „Összefogás”. 20 magyar paptestvér ajánlott fel erre a célra intenciót. A lap iránt érdeklődők írjanak címére: Rudolf Schermann, Wien 8, Florianigasse 70. Szívesen küld mutatószámot.

Marosi atya: Nagy baj, hogy az iparosifjak nevelése sok helyen kiesett a katolikus kézből. A Rettet das Kind és a Weltkirchenrat internátusaiban vannak elhelyezve.

Hieró atya jelenti, hogy Kölnben kb. 200 fő jár rendszeresen vasárnapi misére.

Králl Károly: A Ruhr vidéken dolgozik, ahol új magyar telep keletkezett és tanítót kértek oda. Kb. 3000 magyar ifjúnakról van szó. Nincs női társaságuk és züllött nőkkel állanak össze. Az itatra is rászoknak a megfelelő szórakozási alkalom híjján. Nagyon gyakran változtatják a munkahelyüket. A kommunisták is kezdenek szervezkedni.

Svájcban nem váltak be a munkásifjúságnál az internátusok. (Msgr Pfeiffer).

Különbség van a tanonc és a munkás ifjak között. A tanonc otthonokban lakik és kézben tartható, a munkásifjú családotknál s ezért nehezebben elérhető. (Demel atya).

KÖNYV ÉS SAJTÓ

Előadó: Dr. Török Jenő SP, Bécs.

Török atya: A könyvüggyel kapcsolatban elsőben arra a kérdésre felelek, hogy mi történt utolsó kongresszusi találkozáskor?

Az év kimagasló eseménye volt a Vasárnapi mise könyv kiadása Jávör Egon OSB szerkesztésében, valamint a német egységes Katekizmus magyar fordítása Juhar József fordításában, a Herder cég kiadásában. Az O.M.C. kiadásában megjelent a Végső kérdések, Alois Loidl népszerű apologetikus művének magyar átdolgozása és három füzet: „Van Krisztusunk!” Tower Vilmostól, függelékében bő szemelvények költőink Krisztus-élményéből (Ady, Juhász Gy., Babits, Sík versek), himnuszok, dalok és egy csokor Prohászka-elmélkedés. „Van lélek”(Radó Polikárp) és az évforduló alkalmából egy képes „Lourdes” füzet (Flaigel Odilo).

Az elmúlt könnigsteini kongresszus megbeszélései kapcsán megbí-

zást kaptam, hogy adjuk ki Van der Mersch Emberhalászok című regényét és egy szociális pápai enciklikát. Öremmel jelentem, hogy mindkettőt teljesítettem: elkészült az Emberhalászok című regény és a Quadragesimo Anno pápai körlevél a legújabb német kiadás taglalásában és mutatójával. Ezek még nem kaphatók, mert a címlapjuk még nem kész, de mutatóba próbakötésben körözzök egy-egy példányt. Forgalomba összel kerülnek.

Jelentem azt is, hogy a könyvek kiadására kapott tőke egy részét felsőbb engedéllyel sokszorosítógép, villanyírógép és másolóberendezés beszerzésére fordítottam. Így sajátüzemben lényegesen olcsóbban, kisebb ösz-szezből is ki tudjuk adni egy-egy könyvünket vagy füzetünket.

A második kérdés, amire felelnem kell, mi készül jövőre? Saj-tó alatt van egy középiskolai Apologetika-tankönyv, ezt követi két füzet serdülő fiúknak-lányoknak (P. Pereira SJ és Anne-Marie-nak a Foyer Notre Dame kiadásában megjelent füzeteinek fordítása), továbbá az új francia irodalomnak német fordításban már otthon is népszerű két könyve jegye-sek számára, Souvenance: Beszélgetés leánnyommal, Pierre: Beszélgetés fiammal. Ezt követné, amennyiben újabb és sürgősebb kívánság nem me-rül fel, a két éve megállapított lista alapján Courtois képes Bibliai törté-netei (gyermekek számára) és Sík, Mécs versek. Kérem, hogy amennyiben van a tavalyihoz hasonló hasznos indítvány a könyvkiadást illetőleg, ad-ják ezt most elő. (Indítvány nem merült fel).

Mint a Papi Egység multkori számának mellékletéből kitűnt, a Prohászka jubileum alkalmából a külföldi magyar Katolikus Akció gondozásában megjelenik Prohászka Ottokár Válogatott Műveinek soroza-ta különböző kiadók összefogásával. Az első kötetet Prohászka Naplóinak I. kötete alkotja, ez még az idén megjelenik. Sajnos a meghirdetett elő-fizetési felhívásra az 500 címzett közül még 50-en sem jelentkeztek, ez-ért kérdéses, hogy az emigrációnk megbír-e egy kétkötetes napló kiadást. (Erre vonatkozólag lásd lapunkban a felhívást a 25. oldalon.) A másik kö-tet lehetne az Elmélkedések új kiadása, amit az Anonymus kiadótól re-mélünk. - Arra a közbevetett indítványra, hogy ki kellene adni a Kultúra és terror című kötetet, az előadó megjegyzi, hogy Délamerikában most készül Maróthy-Meisler Károly kiadásában egy Prohászka Breviárium, amely részletesen feldolgozza Prohászka Ottokár szociális tanítását mind ennek a kötetnek, mind egyéb kötetek alapján.

Harmadszor még egy problémát szeretnék felvetni, ami ha nem is a szorosabb, de a tágabb értelemben vett könyvpostolság sorába tar-tozik. Nagy feladat közönségünknek jó könyvekkel való, keresztény és ma-

gyar szellemű világnézeti nevelése. Ennek érdekében felmerült egy kifejezetten világnézeti alapon álló könyvbarát-közösség megszervezése, hasonlóan az Új Ember Jó könyv-szolgálatához és más külföldi hasonló vállalkozásokhoz. A terv az volna, hogy kb. 6 dollár évi tagdíj fejében kb. 9 dollár értékben kapnának könyveket az előfizetők (egyharmadban szépirodalom, egyharmadban vallásos, egyharmadban ismeretterjesztő művek). Egyes kiadóknál már érdeklődtem ezirányban a kapott megbízás alapján, és az itteni sajtómegbeszéléseken történt határozat értelmében ezeket a tárgyalásokat ki fogom szélesíteni más kiadókkal és szervekkel, aminők a diákszövetség, cserkészszövetség stb. Ezeknek az olvasóközönységét is ki kell elégítenünk s kiadványaikat be kell sorolnunk. Ha majd sikerült megszervezni ezt a könyvszolgálatot, akkor majd el kell dönteni, hogy az adminisztrációt milyen iroda végezze.

Ádám atya; Németország számára létesítettek egy u.n. vándor-könyvtárat. Összeállítottak néhány börszövegű könyvet és azt díjmentesen kölcsönzik pár hónapra azoknak, akik kérik.

Óry atya: Németországban megjelent magyar vagy idegennyelvű könyveket ingyen lehet kapni Magyarországra számára. De csak komoly helyekre küldjük.

Paulai atya: A Hittudományi Akadémiára vagy a Szent István Társulatba.

Maczky László: Komolyan meg kellene szervezni a könyvbarátok tagsági díjának nagyságát és beszédési módozatait.

Pfeiffer atya: Az emberek szeretnek olvasni. Nektünk kell gondoskodni arról, hogy jó könyvekhez jussanak.

Tollas Tibor: Nagyon szívesen közlünk a lapunkban (Nemzetőr) lelki és nemzetnevelő irányú cikkeket is, csak küldjék be. Minél többen írjanak a lapban. Kevés az író.

OTTHONIAK SEGÍTÉSE

Előadó: Dr. Paulai Károly O. Praem. Bécs.

Paulai atya: Az otthoni új vámrendelet a forradalom előtti helyzetet állítja vissza. Vámmentesen lehet küldeni gyermekholmit hároméves korig. Vámmentes a csomag azoknak, akiknek nyugdíja nem haladja meg a 300 Forintot és szegénységi bizonyítvánnyal rendelkeznek. A küldeményekkel legjobb várni addig, míg az otthoniak ki nem tapossák az utat és meg nem írják, hogy mi küldhető és mi nem. Életveszély esetén, gyógyszer, amennyiben otthon nem kapható, 10 % vámmal küldhető.

Sikerült az otthoniak részére papírt szerezni, kb. 170.000 karizmus részére. Ilyen úton megjelenetik még: a Szunyogh-féle Missale, Czapik Imakönyve, egy görög kath. imakönyv, Sík Sándor versei és Ijjas Antal írásai.

Leginkább motorkerékpárt kérnek és segílyt templomépítéshez.

Králl Károly: felajánlotta, hogy hazaküldésre tud gyógy-szert szerezni. Címe: Herne i. Westfalen. Neustrasse 20. Kolpinghaus.

PAPSÁG

Előadó: P. Óry Miklós SJ

Óry atya: A külföldön élő magyar papság is-szervezkedni kezdett. Így jött létre a Magyar Papi Egység. Lapja negyedévenként jelenik meg 700 példányban. Külföldön kb. 800 magyar pap él. Csak az elosztásuk nem arányos, pl. Ausztráliában 10.000 főre jut egy pap.

(A papi gyűlésen vázolt seregszemat más helyen közöljük.)

EGYÉB KÉRDÉSEK

P. Morell SJ: Vallásszociológiai kérdésekkel foglalkozik. Ha otthon megfordul a helyzet nagy feladatok várnak az Egyházra. Erre fel kell készülnünk. Ehhez már most kell tanulmányokat végezni és terveket készíteni. Ehhez kéri a jelenlévők segítségét. A munkatervről és a segítség módjáról ismertetést osztott szét a jelenlévők között.

FATIMAI KÁLVÁRIA

Dr. Ádám György főlelkész kérte, hogy szorgalmazzuk ennek a vállalkozásnak teljesítését.

Kardos Illés papestvérünk indította el 1953-ban a Mindszenty bíborosról nevezett fatimai magyar Kálvária ügyét. A gondolat fogékony lelkekre talált. Mindenütt kisebb-nagyobb adományok futottak be erre a célra. A magyarság közügyévé lett. Mint minden magyar ügynél itt is vádaskodások, gyanúsítgatások kezdődtek el. A felmerült kérdések tisztázására és az ügy szélesebb alapokra való helyezésére Fatimába ment Kardos Illés, mint a gondolat elindítója, Dr. Ádám György németországi főlelkész, Marek László építész-mérnök Sao Paulóból, a keresztút állomásainak tervezője és Dr. Darvas István Barcelonából.

Sok vádaskodó levél futott be a leirai püspök úrhoz is. Minthogy a vádaskodások alaptalannak bizonyultak, a bizalmatlanságot sikerült eloszlatni. 1959 június 21-én a leirai püspök úr szentmisét celebrált a fatimai domban, szentbeszédet tartott magyar népünk Mária-tiszteletéről

és a fatimai magyar kálváriáról. Utána körmenetileg átvonult a keresztút első állomásához, ahol megáldotta az alapkövet. Az alapkőbe a következő okmány került:

Ave Maria! Hunc primum lapidem Viae Crucis Votivae feliciter regnante S. P. Johanne XXIII. S. E. R. D. D. Johannes Episcopus Leirenensis die 21 Junii a. D. 1959 solemniter benedixit. Viam Crucis Votivam de Cardinali Mindszenty denominatam pro libertate Hungariae devoti fideles Magnae Dominae Hungariae exulantés ac toto orbe dispersi erexerunt. Initiator atque promotor huius „Commissio Centralis Calvariae Hungaricae de Fatima Denominata de Cardinali Mindszenty” Comotionis est R. D. Elias Kardos, sacerdos ex Dioecesi Csanadiensis in Hungaria, nunc in exilio. Via Crucis Votiva constructa est secundum proiectum Dni Ladislai Marek-Jenney etiam Hungari in exilio, in civitate Sao Paulo in Brasilia habitantis.

Devotissimi apostoli Commotionis sunt: Elisabeth Rosepál (Cleveland), Hajnalka et Ibolyka Kopeczky (Cleveland), Maria Rustyák (Pasadena), Johannes Langmár (Sydney).

Patrona Hungariae et Magna Domina nostra de Fatima ora pro nobis!
Aláírások.

A püspök úr a kálvária helyére vonatkozólag nagylelkű ajánlatot tett. Állítsuk fel a kálváriát az u. n. pásztorok útja mentén. A pásztorok útja úgy szerepel most a hívőknel, mint szent út, mivel a fatimai három gyermek itt járt, játszott, imádkozott, úgyhogy minden kő megszentelődött. Ugyancsak ezen az úton van az a hely, ahol angyal áldoztatta meg a három gyermeket. Ezen az úton, amely kb. másfél kilométer hosszú, és a hegyre vezet fel, épül fel a magyar Kálvária. Az illető telektulajdonosok ingyen fogják adni a területet az egyes stációkhoz. Az egybegyűlt pénzből mind a tizennégy stációt fel lehet építeni. A vállalkozónak a munkát már ki is adták. A stációk szép fehér mészkőből készülnek, a padlózat pedig fehér márványból. A fatimai szentély építészmérnöke ellenőrzi a munkát. A pénzkezelés a püspökség kezében van. Fatimában van P. Kondor SVD atya, aki lelkes apostola a magyar ügynek. Az ő érdeme, hogy a bazilika négy szobra közül az egyik Szt. István első királyunk szobra.

Ha a keresztúti stációk felépülnek, a stációk képeit kell elkészíteni. Erre a célra tovább kell folytatni a gyűjtést. Biztosra vesszük, hogy a magyarság szívesen áldoz, hogy befejezésre kerüljön az ügy. Természetes, ez nem csak pénzkérdés. Törekvésünk, hogy a fatimai Szűz Anya tisztelete minél jobban átjárja népünket s ily módon esdekeljük ki hathatós segítségét népünk és Egyházunk számára.

ÉLETÉT ADTA ...

Nagyon egyszerű papnak a halálát szeretném elmondani. A halálát, mert az életében nem volt semmi különös elmesélni való. A papi névtárnak mindig az utolsó csoportjában szerepelt: hitoktató volt. „Angyal földön” tanított. A Lehel-út környéki srácok ismerték és szerették, mert kirándulni vitte őket és jól tudott focizni. A tantestület is szerette, mert soha nem tévesztette össze a tanári szobát a szószékkal. A legjobban azonban a vakok szerették, akiknél hosszú évek óta naponta misézett. 1944. év második felében egészen beköltözött hozzájuk a Hermina-úti intézetbe, hogy állandóan legyen szegényeknek papjuk a nagy bombázások idején. Kínáltak neki ennél jobb elhelyezkedési lehetőséget is, de nem akarta otthagyni vakjait. „Nagyon rosszul esne szegényeknek”-mondotta.

1945 januárjában történt. Akkor már az oroszok hangosbemondói a Városligetből nyugtatták a civil lakosságot, ágyú pedig a Körutat lőtték. Szombat este volt. Az utcán teljes a sötétség, a városban nem volt villany. A vakoknál, ahova sok látó is bemenekült, néhány helyen égett valami mécses, vagy gyertya. A Főtisztelendő úr a kápolnának kijelölt helyiségben gyóntatott. Épp az a csökkentlátású hitoktató gyónt, akitől a történetet hallottam. Gyónása közben nagy láрма és kiáltozás hallatszott az egyik közeli pincerészből. Valaki a Főtisztelendő úrért kiáltott. A kápolnából mindenki kisietett megtudni, mi történt. A helységbe érve látják, hogy az utcáról betévedt egy részeg katona és el akarta hurcolni az intézet egyik fiatal tisztviselőnjét. Szegény, halálráműlt leány egyik homályos sarokból a másikba menekült, a katona pedig a géppisztollyal mindenütt a nyomában. A jelenlévők részben dermedten, részben sikoltozva, de mindenesetre tehetetlenül nézték a szerencsétlen teremtés vergődését. Senki sem tudott, vagy nem mert neki segíteni. Ekkor ért oda a Főtisztelendő úr. Szó nélkül állt a remegő leány és a katona közé. Ez mérgesen integetett neki, hogy lépjen félre, de a pap nem mozdult. Karbatett kézzel, nyugodtan nézett farkasszemet a részeggel. A katona mérgesen kiabált, majd felemelte fegyverét és lőtt. A következő pillanatban a Lelkipásztor hang nélkül zuhant a mögötte kuporgó leányra. A szívét járta át a golyó.

Igy halt meg 1945 januárjában Hummer Kornél fővárosi hitoktató. Halálával sikerült megmentenie egy fiatal magyar leány szüzi érintetlenségét.

Leírtam ezt a történetet, hogy azoknak a papoknak, akik a mai nehéz viszonyok között tevékenykednek az Úr szőlejében, eggyel több ismerőse legyen odaát, akinek támogatását az eredménytelenségek és egyedüllét súlyos óráiban kérhetik.

K.n.

{Az orosz megszállás idején egy püspök és 19 magyar pap áldozta fel életét híveiért. Nagyon kérjük azokat a paptestvéreket vagy híveket, akik ilyen akár papi, akár világi áldozatról tudnak, azokat velünk közölni szíveskedjenek. Szerk.}

=====

EGY A SOK KÖZÜL ...

(A tisztaság vértanuja)

B. Magdus egy urasági cselédnek a lánya volt. Fiatalon beke-
rtült a fűzfői gyárba. Mély vallásos életet élt. Napi áldozó volt. A napi
áldozás komoly áldozatot jelentett számára: munkábemenés előtt kellett
a templomba mennie és munkáskörnyezete vallásossága miatt nem egy-
szer csipkedte, gúnyolta. Lassan azonban olyan tekintélyre és tiszteletre
tett szert, hogy a férfiak vele szemben nem viselkedtek olyan kétértelmű-
en és könnyelműen, mint más lányokkal szemben.

Amikor az oroszok közeledtek, Magdus elhatározta, hogy inkább
meghal, mintsem szüzességét megtépázni engedje. A bevonulás napján az
első harcok miatt az egész család a kertben ásott bunkerbe vonult. Egyszer
csak orosz katona jelenik meg és az egész családot előparancsolja az óvó-
helyről. Amikor mindnyájan előjöttek, a katona Magdusra erélyesen rá-
szólt, hogy menjen vissza a bunkerba. A lány szó nélkül visszafordult. Az
orosz követte. Néhány pillanat múlva Magdus megjelenik a bunker kijára-
tánál és odakiált a családnak, hogy meneküljenek. Már is nyomában volt
az orosz. Szeme alól patakzott a vér. A leány ollóval védekezett, a dula-
kodás közben megsebesítette a katonát. Az orosz nem sokáig habozott. Fel-
emelte fegyverét és hátulról kétszer belelőtt. Magdus összerogyott. Halott
volt.

De legszebb gyöngyét töretlenül vitte az Úr elé!

H. I.

APOSTOLI KORMÁNYZÓK KINEVEZÉSE

A Szentszék négy egyházmegye élére adminisztrátort nevezett ki. Az esztergomi főegyházmegye részére Schwarcz-Eggenhofer Artur protónotárius kanonokot, az eddigi vikáriust. A váci egyházmegye élére Dr. Kovács Vince felszentelt püspököt. Az egri egyházmegye számára Dr. Breznóczy Pál pápai prelátust, főkáptalani helynököt és a veszprémi püspökség élére Dr. Klempa Sándort, eddigi veszprémi püspöki helynököt.

A XXIII. János pápa által aláírt kinevezési okmány július folyamán érkezett Kalocsára, Grösz József érsekhez, aki a magyar püspöki kar ezidőszertint elnöke. A kalocsai érsek a pápai kinevezéseket megérkezésük után a magyar kommunista törvények értelmében felterjesztette a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsához, amely a kinevezésekhez hozzájárult.

VASMISE A SZÉKESFEHÉRVÁRI PAPI OTTHONBAN

Szalay László egri egyházmegyei, karcagi ny. esperes-plébános, október elején mutatta be vasmiséjét. A ritka ünnepségen részt vett az intézet valamennyi lakója, még a nagybetegek is, akiket tolókokcsin szállítottak az ünnep színhelyére. Az ünnepelt magas korára való tekintettel, ülve mondta el a szentmisét.

ARANYMISÉSEK

A pécsi egyházmegye papjai közül júliusban ünnepelték aranymiséjüket:

Gratzl Gyula ker. esperes, sásdi plébános

Horváth Károly ker. esperes, szekszárdi plébános

Sebő Pál tb. kanonok, mágocsi plébános.

Az egri egyházmegye nyugdíjas papjai közül június 21-én mutatták be aranymiséjüket Székesfehérvárott:

Sajtos Zoltán és Szilárd Károly.

A csanádi egyházmegye aranymisés papja

Klivényi Lajos c. prépost, plébános, június 29-én Kevermesen mutatta be aranymiséjét. Kézvezetője, Incédy László szeged-móravárosi apát-plébános, ünnepi szónoka pedig Gangyi Ferenc mezőhegyesi plébános volt.

HALOTTAINK

ANNABRING JÓZSEF, Superior (Wisconsin) püspöke

Augusztus 28-án reggel halva találták szobájában az egyetlen magyar származású amerikai püspököt. Halálát szívroham okozta. Annabring püspök 1900-ban Szapárligeten, Magyarországon született. Szülei néhány évvel később Amerikába vándoroltak és Wisconsinban telepedtek meg. Iskoláit Superiorban végezte és ott is szentelték pappá a Szent Szív katedrálisban 1927 május 3-án. Mint kezdő lelkész a Krisztus Király plébánián működött Superiorban, 1936-ban ugyanott lett plébános. 1946-ban XII. Pius pápa prelatussá nevezte ki. Amikor a superiori egyházmegye püspöki széke megüresedett, ő lett a püspök. A Katolikus Liga és az amerikai magyarság nagy pártfogóját vesztette el váratlan halálával.

MIHALOVICS ZSIGMOND DR (1889 - 1959)

A magyarság egyik legnagyobbja, távol hazájától, Csikágóban ez év augusztus 28-án az örök hazába költözött. Hogy kit veszítettünk el benne azt vázolni sem kell, hisz nincsen olyan magyar pap, aki ne ismerte volna őt akár személyesen, akár alkotó munkásságából.

Az ifjú herminamezői hitoktatóban, majd plébánosban a külváros munkásai, ifjai felismerték Krisztust és mentek utána. A szocialisták gyűlésein régi marxisták fiai odakiáltották a még kételkedők felé: itt van köztetek az, akit ti nem ismertek! A fáradt, csalódott szemek felélenkültek, amikor meglátták őt, mert benne igazi barátjukat ismerték föl.

Budapest fiatal papjai, élükön Mihalovics Zsigmonddal, megcsinálják az Actio Catholica-t, mielőtt azt XI. Pius pápa létre hívta volna. Új templomok épülnek a perifériákon, még pedig egy évtized alatt több, mint azelőtt két évszázad alatt. Az Actio Cath. áldásos működése nyomán Magyarország csakhamar keresztény állam lett. A sorozatos katolikus gyűlések, s végül az 1938 évi Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus már ennek az új kat. reneszánsznak a diadalmas kihatása és büszke öntudattal teljesített szolgálata volt. Egyik főorganizátora: Mihalovics Zsigmond. A Világkongresszus megrendezésének elismeréseként a Szentatya kinevezte pápai protonotáriussá.

A második világháború ismét nyomorba döntötte az országot, főleg a fővárost. Mihalovics az éhező munkások, proletárok, szegények számára felállítja a népkonyhákat az amerikai N. C. W. C. segélyakcióból. Mégegyszer kigyújtja az Actio Catholica fényeit, a keresztény karitásztü-

zeit. Mindenhol ott van személyesen és ételt ad az éhezőknek, ruhát a mezteleneknek. Szervez, agitál, szónokol és gyóntat a külvárosok templomaiban.

Áldásos működését nem sokáig folytathatta. El kellett hagynia hazáját örökre. - Az emigrációban sem pihent. Új lendülettel megszervezte a külföldi Katolikus Akciót és megalapította a Katolikus Szemlét, amely már 11 esztendeje teljesíti nemzetnevelő szolgálatát. Súlyos betegsége hamarosan megbénította alkotóerejét. De még betegségében is beteg embertársainak szolgált.

Ez év júliusában volt pappászentelésének 45. évfordulója. Többször volt agyvérzése, az utolsó aug. 27-én. Halálának közvetlen oka tüdőgyulladás volt. Szeptember 1-én temették a csikágói Magyarok Nagyszonyja templomból.

Molnár Kálmán szihalmi plébános, (74 éves korában), április 29-én,
Pálincás Antal vasmisés, ny. esp. plébános egri egyházmegye, máj. 2-án,
Dr. Királdi Lajos érs. tanácsos, budapesti plébános, (64 é. k.), máj. 4-én,
Simkó Géza rózsnyói egyhm. áldozópap, (65 é. k.), május 5-én, Tornán,
Dr. Koltay Géza főesperes, szegedvárosi plébános, (52 é. k.),
Dr. Vasary Mihály váci kanonok, teol. tanár, (62 é. k.),
Énekes Tibor c. esperes ózd-sajóvárkonyi plébános, (62 é. k.),
Szekeres Bónis O. S. B. apát, (81 é. k.) Budapesten jún. 11-én,
Rozmann Elemér O. S. B., (74 é. k.), jún. 13-án, Pannonhalmán,
Egri Dániel kassai egyhm. nyugdíjas, (84 é. k.), júl. 1-én,
Petrovits Ede ny. hitoktató, Bátaszéken, jún. 16-án,
Dr. Várkonyi Fidél O. S. Cist., (71 é. k.), júl. 18-án, Pannonhalmán,
Siska István S. J., (64 é. k.) júl. 9-én, Győrött,
Mayer Gyula c. prépost, somogyizili esp. plébános, (89 é. k.), júl. 20-án,
Fodor Pál győri kanonok, (70 é. k.), júl. 28-án,
Kopoczky József ny. berkenyei plébános, (81 é. k.), júl. 29-én,
Pajor Horváth Ferenc nagyhorcsógi lelkész, (47 é. k.) közlekedési baleset következtében, júl. 31-én,
Máthás Kálmán ny. kalocsai főegyhm. plébános, (70 é. k.), júl. 31-én,
B. Boér Géza a budapesti koronázó templom s.-lelkésze, (66 é. k.), aug. 5-én,
Havasi András kömlői plébános, (42 é. k.), augusztus havában,
P. Marchi József Ciril többszörösen megválasztott szervita tartományfőnök, (74 é. k.), Budapesten, aug. 24-én,
Kele István pp. prelátus, c. apát, aranymisés, jászberényi plébános, (78 é. k.), szept. 10-én,
Dr. Szópek Lóránt O. Praem, ny. főigazgató, (70 é. k.),

Né meth László esztergomi prépost-kanonok, aranymisés, szentendrei plébános, (73 é. k.), szeptemberben,

Né meth Ödön, csákánydoroszlói plébános, (67 é. k.),

Pély József kisegítő lelkész, (43 é. k.),

Balogh Jenő szeged-mórávárosi kisegítő lelkész, (56 é. k.),

P. Dr. Puszkás Béla kapucínus főisk. tanár, bpesti káplán (57 é. k.)

P. Dr. Ratnik Domonkos teol. tanár O. P., (75 é. k.),

Legeza József p. tanácsos, orosi gör. kat. plébános, (77 é. k.),

Dr. Neuhäuser Frigyes, volt piarista igazgató, (69 é. k.),

Bujdos Balázs püspöki tanácsos, ny. főigazgató, (73 é. k.),

Pálos Pál ny. plébános, (66 é. k.),

Dr. Perlaky Lajos ny. lelkész, (65 é. k.),

Harsányi Lajos győri kanonok, a finom lelkű költő október elején meghalt. Temetésén résztvettek neves papköltő-társai: Mécs László, Sík Sándor és Kocsis László. Temetése okt. 5-én volt a győri székesegyház kriptájában, amelyet Legányi Norbert pannonhalmi főapát végzett.

Éberth Zoltán becskei plébános (59 é. k.),

Varga Virgil János volt ciszterciarendi áldozópap, ny. gim. tanár, (66 é. k.)

Balázs Mihály rozsnóyi egyházm. ezüstmisés áldozópap, (55 é. k.).

Halottaink az emigrációban:

Csellár Jenő pálos atya Amerikában autószerencsétlenség áldozata lett, július 19-én. Daglestownban temették el július 22-én.

Dr. Kemenes István, Jonkers, N. Y. és Pupinszky Nándor, Akron, Ohio.

+ REQUIESCANT IN PACE! +

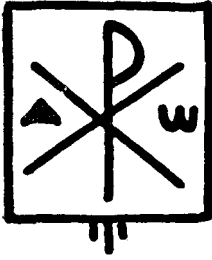
~~~~~

PAPI KONFERENCIA, LELKIGYAKORLAT

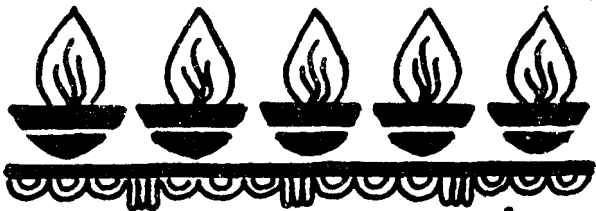
A németországi magyar lelkészkedő papság őszi papi konferenciát Dél-németország számára Michelfelden és Észak-németország számára Altenburgban, Düsseldorf környékén tartotta meg. A lelkipásztori konferenciákon megtárgyalták a lelkipásztori teendőket az elkövetkezendő évre, amelynek súlypontját a családlátogatás, a magyar egyházközségek megszervezése és a munkásifjúsági munka intenzívválása.

Az ausztriai magyar papok szept. 23-26-ig tartották a mödlingi St. Gabriel missziósházban lelkigyakorlatukat P. Varga László SJ vezetésével. Befejezésül László püspök úr mondott Te Deumot és adott pápai áldást.

„VT SINT VNVM, SICVT
ET NOS“ IOANN. 17./11/.

KISPAPEGYSEG

AZ ELSŐ KÜLFÖLDI KISPAPTALÁLKOZÓ

(Innsbruck, Canisianum 1959. aug. 9-16)

Hosszas előkészületek után mi „apródesztendősök” (Pázmány szava) is találkoztunk. Mindenki elhozta kispap és magyar szívét. Ezért volt a találkozó értékes. Többen is lehettünk volna, de minden kezdet nehéz. Az előadókkal és érdeklődő vendégekkel együtt 33 volt a résztvevők száma. Az egyházmegyés és szerzetes teológusok közül résztvettek:

András Imre SJ

Farkasfalvy Dénes SOCist

Hirth Vilmos SVD

Hortobágyi László, Pázmáneum

Horváth József - azóta SVD

Jordanits Zoltán, Canisianum

Kereszty Rókus SOCist

Kiss István, Canisianum

Koncz Kázmér SJ

Krista József - azóta SOCist

Lelóczy Dónát SOCist

Mensáros Aurél SOCist

Mészáros Ferenc SVD

Nagy Károly diák

Szabó Ferenc SJ

Szabó Imre SVD

Szabó János SJ

Szakáts Ervin diák

Székely Sándor diák

Vay András diákonus Grác

Zsoldos Imre SVD

A teológus-résztvevők tehát a következőképen voltak képviselve:

4 egyházmegyés (Bécs, Grác, Innsbruck)

4 cisztercita (Róma)

4 jezsuita (Innsbruck, Löven, Pullach-München)

4 verbita, SVD (St. Gabriel-Bécs)

5 teológusjelölt (Innsbruck) Kettő azóta már novícius: egyik a cisztercitáknál Lilienfeldben, a másik a verbitáknál St. Gabrielben.

+

A TALÁLKOZÓ TÁRGYSOROZATA:

- Hétfő:
aug. 10. P. Óry Miklós S.J.: Mi a Kispapegység?
P. Varga László S.J.: Magyar népünk papja.
Marosi László: P. Hunya és a Szent Gellért-Unió: a Kispapegység csírája.
Dr. Hajtás Ferenc: Amerikai lelkipásztorkodás.
- Kedd:
aug. 11. Univ. Prof. Dr. Franz Dander S.J.: Gedanken zum Priesterideal.
Mgr. Dr. Csertő Sándor: Mi közünk az aposztatákhoz?
Mgr. Dr. Pfeiffer Miklós: Az emigráció és benne a magyar pap és kispap.
- Szerda:
aug. 12. Megbeszélések.
- Csütörtök:
aug. 13. Univ. Prof. Dr. Hugo Rahner S.J.: Das Priesterideal nach Ignatius von Antiochien.
P. Varga László S.J.: Magyar papi egyéniségek.
Mgr. Dr. Pfeiffer Miklós: Három kiváló magyar főpap: Prohászka, Majláth, Fischer Colbrie püspökök.
- Péntek:
aug. 14. Kirándulás.
- Sombat:
aug. 15. Recollectio P. Óry Miklós S.J. vezetésével.

+

A KISPAPTALÁLKOZÓ UTÁN

köszönet jár az előadóknak, a jótevőknek, a vendéglátó Canisiannak, a rendezőknek, az érdeklődő vendégeknek, de mindenekelőtt a résztvevő teológusoknak. A Találkozó az ő eszméjük volt, sikere az ő lelkes közreműködésüknek a gyümölcse. A hangulat testvéries volt, a munka komoly, az együttes kegyelmies. Hála érte a Szentlélek Úristennek, aki az elméket felvilágosította, és a szíveket megnyitotta.

P. Varga, a Találkozó lelke, így búcsúzott: Nehezen hagyom itt Innsbruckot, mert találtam egy csomó fiatallembert, akiknek eszméik vannak és akik lelkesedni tudnak. Pfeiffer prelátus, a közkedvelt Miklós bácsi, így nyilatkozott: Nem tudom, ki kapott többet. Vajjon a fiatalok tőlünk, vagy mi a fiataloktól? A teológusok közvéleménye ez volt: Érdemes volt összejönni, kár hogy nem minden magyar kispap tudott eljönni. (De azért minden csoportból ott volt a 4 „evangelista”!) Az egyik teológusjelölt diáknak ez volt az élménye: Sose hittem volna, hogy papok és kispapok egymás között ennyire nyíltak és jókedélyűek legyenek!

Szerintem kicsit sok volt az előadás. Még több időt kellett volna fordítani az eszmecserére, a megbeszélésekre, mert ezek igen termékenyeknek bizonyultak. És több napsugarat és levegőt kellett volna beengedni a hegyekből. Jó kezdet volt! A munka csak most kezdődik: a tervek kidolgozása, a felvetett problémák megoldása. Azért minden magyar kispapot felkérünk a hozzászólásra és szíves közreműködésre.

A Találkozó gazdag tartalmából Lapunk mostani és következő számában hozunk néhány részletet: az előadásokat a Lap első részében, a megbeszéléseket a Kispapegységben.

Krisztus Király, akinek ünnepén írom e sorokat, irányítsa továbbra is a Kispapegység-Mozgalmat!

Szerkesztő

+ + +

JÓ KEZDET, AMELY FOLYTATÁSRA VÁR

(Az első külföldi magyar Kispaptalálkozó)

Az ég zsílipjei felszakadtak. Már napok óta nincs virradat. Anyalók sóvárgó szemmel tekintenek a felhőkbe burkolt hegycsúcsok felé. Nekik nincs más dolguk, őket pillanatnyilag nem érdekli más, mint egy szép kirándulás a szabadban. Ezért jöttek Innsbruckba, a hegyekkel koronázott városba. De az idő nem enged. Az eső szorgalmasan öntözi Isten gazdag

természetét, erdőt, mezőt és bőséget kiárasztja a kopár hegycsúcsokra is. A völgyben az örökbeszedű Inn mormolva teljesíti évezredek feladatát és szállítja más vidékre a felhalmozódó víztömeget. A hét múltóban. Szombat van. És mintha az ég is valami érdekesebbet találna a városban, mert újból napját ragyogtatja felette. Sietve takarítja, szárítja az utcákat. Holnap ünnep lesz. A nagy tömeg számára talán nem. Nekik csak szürke vasárnap. Némelyiknek eszébe jut Isten és megy a templomba, míg mások zajongva tódulnak a hegyek felé és megfélemlítve Istenről keresik boldogságukat. De mégis ez a nap ünnep! Nagy ünnep Isten és a kis magyar közösség számára. Egyik fia az oltárhoz lép, hogy ifjú papi szívvel mutassa be első szentmiséjét az Úrnak.

Megvirradt. Fényes ünnepi vasárnap ígérkezik. Megszólal az orgona, felzendül az ének: „Zeng a harang hívó szóval e szép ünnep reggelén.” Fiatal jezsuita páter lép az oltárhoz. Asszisztenciát a magyar teológusok adnak, akik közül néhányan ma töltik első napjukat Innsbruckban. Tegnap érkeztek. A primícia ugyanis bevezető kapúja a magyar Teológus-Találkozóknak, amely az elkövetkező héten, aug. 10-15-ig lesz a Canisíánumban. A primícia hangulatát emeli P. Varga S. J. szentbeszéde. Szép gondolatait a papságról magyar nyelven és magyar színekben állította elének.

Szentmise után a magyar Leányotthonban a kedvesnővérek szinte a semmiből varázsolnak pompás ebédet az ünneplő papi és kispapi csoportnak. Itt meg is lehet ismerkedni a jelenlevőkkel. Mindenekelőtt az ünneplő maga: P. András Imre S. J. és szónoka P. Varga S. J., P. Őry S. J. a Teológustalálkozó vezetője. További vendégek: P. Fejér S. J. Rómából, Dr. Gróh a magyar gimnázium és a Mindszenty-Otthon igazgatója, Tóth atya, innsbrucki magyar plébános. Teológusok: világiak, jezsuiták, verbiták. Vidám a hangulat. P. Varga élményeivel és zamatos mondásaival fűszerezi az amúgy is kitűnően elkészített ebédet. Lassan azonban az ifjú, jóbeszedű, tüzeslelkű Fr. Mészáros S. V. D. ragadja magához a beszélők egyeduralmát. Mi is történt ezelőtt egy héttel Bécsben? „Die Kommunisten haben in Wien eine Schlacht verloren” - így szól Dr. Ferreira indiai professzornak a cikke. Ezt mondja el Fr. Mészáros is saját élményei alapján: a VIT megbukott. A Nyugat ifjúsága sem aludt...

A vasárnap azonban múltóban. Még egy kis séta, ismerkedés a várossal és csend borul a Canisíánumra. Mindenki pihen, hogy annál biztosabban érlelődjének a Találkozó gondolatai.

Hétfő van. A reggeli nap sugarai melengetik a kopár hegycsúcsokat. Lassan indul meg az élet a Canisíánumban is. Reggel közös szent-

mise. Ma előtte megszólal a Veni Creator Spiritus. Jöjj Szentlélek Úr Isten, töltsd el világossággal azoknak a szívét, akiket sugallatoddal egybe-hívtál! A Találkozó gondolata nem erőltetve, hanem szinte magától jött a köztudatba. A szétszórtságban, magányosan élő kispap keres magánakközösséget. Egyszerűen keresi azokat, akik úgy gondolkodnak, mint ő. Ez a keresés vezetett a Találkozóhoz. Hogy mi is fog kialakulni, azt még senki sem tudja. Ezért kell a Szentlélek kegyelme. Jöjj hát Szentlélek Úr Isten!

Hétfő egész nap és a kedd délelőtti előadásokkal és megbeszélésekkel telik. Keresünk valami példaképet a múltban. P. Óry bevezető előadásában vázolja a kialakulásában félbeszakadt otthoni kispapegységmozgalmat. Talán innen lehetne valami kiindulópontot meríteni. Főtisztelendő Marosi László a magyar emigrációs papságnak egyik törhetetlen akarató, áldozatoslelkű egyénisége. Ő P. Hunyárol és a Szent Gellért Unióról tart előadást, akitől a Magyarországon elindult, de a kommunisták által elfojtott Kispapegység csírája származott.

Új vendégek is érkeznek: Pfeiffer prelátus úr, a kedves Miklós bácsi, és a magyar ügyekért mindig buzgólkodó Msgr. Csertő. A feketeruhás egyhangúságot megtöri a cisztercita testvérek fehér talárisa, akik szintén négyen jönnek a találkozóra. Hozzánk csatlakoznak a gimnázium növendékei közül a teológusjelöltek. Tarka társaság alakul ki. Az előadások közötti szünetekben az előadóval és egymás között vitatkozó csoportok jelennek meg a szabadban. A hangulat teljesen közvetlen. Megszűnik minden tanító és tanuló közti különbség. Kedden P. Dander a Canisianum spirituális mégegyszer elének állítja a papi élet ideálját Szent Pál szavai alapján: „Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur...” (Rom. 5, 1.) Msgr. Csertő a negatív oldalt világítja meg: az aposztatákról tart érdekes és értékes előadást.

Az ég derűsen tekint a városra. A hegyek hívogatnak. Az előadások és megbeszélések kifárasztották a társaságot. Tehát menni kell! Ebéd után nagyobb séta. Ki a városba, ki a hegyekre! Énekünk felveri az erdőt. Ez egy kis bemelegítés. Holnap jön az igazi, egésznapos kirándulás. Délután 5 órakor Miklós bácsi mutatott rá lenyűgöző előadásában a menekültek pasztorációjával kapcsolatos nehézségekre. Utána közvetlen hangú megbeszéléseket folytatunk. Problémázgatások között, ami vacsora után a szabadban folytatódik, az idő lassan késő estébe nyúlik. P. Varga még befejezi a tegnapi megkezdett elmélkedési anyagot a reményről. „Remélj, remélj egy jobb hazát és benne az erény diadalát...” (Arany J.) Mi is szép reményekkel térünk nyugovóra...

De mi ez? Az ég talán menekülésnek nyilvánította a kirándulást?

Vagy talán a P. Varga és a hegymászás „ellenzőinek” az imája erősebb volt mint a miénk? Ő ugyan tagadta, hogy imádkozott, de ki tudja...? Mindenesetre Ő is készült a kirándulásra. Vagy talán ennek így kell lennie? Nem szabad megszakítani a bemelegedett hangulatot? Nem tudjuk. A hegyeket sűrű felhők borítják. A nap nem is próbálja arcát mutatni. Csendesesen esik az eső. Ez lett a kirándulásból. Nincs más megoldás: mise után folytatjuk a megbeszéléseket. Éppen ideje is. A munkacsoportok már az első nap megalakultak. A kispapegység kegyelmi részét a ciszterciták, szellemi részét a jezsuiták, missziós és apostolsági részét a verbiták, szervezési és anyagi részét az egyházmegyes teológusok vették át. A megbeszélések kiszélesednek az egész kispapi életre és felölelik annak minden problémáját. Célünk: Megmaradni abban a lelkesedésben, amit az elnyomatás riapjaiból magunkkal hoztunk. Ennek előmozdítására kell beállítanunk mind a tanulást, mind a vakációt, az egész kispapi életet! Ugyanerre az alapgondolatra hívta fel a figyelmünket P. Rahn er Húgó a következő napon tartott előadásában, amelyben a papi eszményt domborította ki Antiochiai Szt. Ignác és az apostoli Szentatyák írásai alapján. Délután P. Varga az egyszerű nép pászorain, Msgr. Pfeiffer pedig Prohászka, Mailáth és Fischer Colbrie püspökök életében mutatott rá az igazi papi arcélekre.

Mindezek a megbeszélések négy fal közt folytak le. Nincs kimenő. Az eső már második napja rendületlenül esik. Pedig már jöhetne az engedély a kiránduláshoz. Időközben megtaláltuk azt az alapot, amelyre építeni akarunk. A valódi kidolgozás a jövő programja és munkája... Kirándulás? Talán holnap?... Péntek... Bőjt... Esik az eső... Nem sok a remény! Pedig felmentés is van a bőjt alól!

Felkelünk. Az idő ködös, ma már nem esik. Tanácstalanság. A közös szentmisét megtartjuk, utána kivonulunk a terrasra. Most dönteni kell! A köd és a felhők közben megritkultak. Tehát megyünk! Öltözés. Vásárlás. Csomagolás. Húsz perc múlva vonat viszi a társaságot a Patscherkofel felé. A kötélpálya megtette a maga 20 Schillinges szolgálatát és megindulunk gyalog a Glungezer 2680 m. magas csúcsa felé. Az idő kiderült. A hangulat eleven. P. Óry, a 14 teológus, még a Vay Bandi is, aki ugyan a vonalaira nem nagyon vigyázott, elevenen szedik a lábukat. Nem szabad megfeledkezni a két kedvesnővéréről sem, akiket szintén meghívtam, de minthogy mindig a menet vége felé haladtak, itt is csak a végére kerülhetnek. Közben az egység megbomlik. Egyesek előre sietnek, a többiek lassabban haladnak. Nem is csoda, már vagy háromórát van a hátunk mögött. Az elsőik hatalmukba veszik a csúcst és hógolyóesővel fo-

gadják az utánuk lépkedőket. Vagy talán a szeretettüket akarják kinyilvánítani? Lehet, mert a legtöbb találat a P. Óryt éri, azután a fát cipelő Vay Bandit, aki a saját testén keresztül érzi a 2600 m. terhét.

Első dolog a szíverősítő. Mindenkinék ajánlatos orvosság a szilvórium. Mi sem felejtettük odahaza. A kirándulás csúcspontja a jól elkészített ebéd. A fát magunkkal hoztuk, így hát ropoghat a tűz. A kedvesnővérek is nagyobb szerepet kapnak: ők készítik elő a szalonnapirítást, ami pompásan sikerült. Kicsit ugyan meleg volt a pirított szalonna, de szorgalmasan öntözgettük a sörös üvegek tartalmával.

Bár intést nem kaptunk, mégis úgy határoztunk, hogy más úton térünk vissza hazánkba. Pihenő után rövid ájtatosság a kereszt előtt a hegycsúcson és indulás. Óránk lassan négy órát jelez. Útközben még egy utolsó kiáltás a hegycsúcson maradt holland ismerősök felé és búcsút vett tőlünk a Glungezer... A társaság fáradtabb, mint délelőtt. A pihenőt senki nem ellenzi. A nap lassan lefelé halad. Esteledik. Tovább kell mennünk. Gyalogolunk, énekelünk a holdvilágos éjszakában, míg végre a Hall-ban öt órás út után villamosra szállunk.

Ez a nap gyönyörű volt. Egy a kár, hogy nem mindenki vehetett rajta részt. Az előadókat már visszahívta a kötelesség, nem különben a fehérruhás cisztereket is. De sajnáljuk a többi magyar teológust is, akik a Találkozón nem vehettek részt. Ketten a beutazási engedélyre vártak Olaszországban, a többieket más okok tartották vissza. Reméljük a legközelebbin már mindnyájan ott leszünk.

Szombaton még P. Óry tart rekollekciós napot a kis gyülekezetnek. Egy elmélkedés, azután egy elmélkedéssel összekapcsolt szentóra és a Szűz Anya oltalma alatt engedi útnak a hazatérő teológusokat. A vonatok elszáguhdanak Grác, Bécs, Róma, Löven, Pullach felé. A Canisianum élcsendesül. Csak négyen maradunk. Még egy szép napot várunk: a Series 2700 m. magas csúcáról szeretnénk a világba tekinteni. Hétfőn az idő ugyan nem a legszebb, de hárman nekivágunk az útnak. A negyedik kicsit ijedős természetű, fél az esőtől. Neki is igaza lett, mert a hazatérés már esőben történt. Előbb azonban ködben, felhőben, dériben, hóban elértük az óhajtott csúcst. Néhány pillanatra a szél ellebbentette a ködfüggönyt és nekünk is igazunk lett, mert a hegycsúcrról nézhettünk a világba. Kedden reggel az utolsó vonat is elroboq Bécs felé. A nap ismét derűsen tekint a városra. Mosolyogva int búcsút az összes eltávozottaknak. Isten veletek! Új találkozás jövőre, talán Münchenben.

Fr. Szabó Imre SVD

MEGBESZÉLÉSEK

KEGYELMI KÖZÖSSÉG

A ciszterci csoportnak jutott a feladat, hogy a „kegyelmi közösség” problémáit, céljait kidolgozza. Beszélgetésünk folyamán két téma merült fel. Az elsőn nem volt sok vitáznivaló: imádkoznunk kell egymásért. Az imádságot konkrét formában határozzuk meg, különben könnyen megfeledkezünk róla. Fontos azonban, hogy ne jelentsen nagy megkötöttséget. - Megjelenő sajtóorgániumunkban pedig időről időre ismertetnünk kell az imádság motívumait. Ilyenek lehetnének: az otthoni kispapok helyzete, papi hivatások az emigráns ifjúság között, stb.

A másik témakör az emigráns kispap spiritualitásának kérdése. Ez sokkal bonyolultabb, több vitát, hozzászólást igényel. Mi nem akarunk mást, mint a problémát fölvetni, a vitát elindítani. Nem általában a kispap lelkinveléséről van szó. Ez a szemináriumok feladata, esetleges hiányait a mi mozgalmunk nem tudja pótolni. A menekült magyar kispapnak vannak azonban olyan nehézségei, melyekre az egyes szemináriumokban hiába vár feleletet. Mindannyian láttuk és tapasztaltuk, hány sokat ígérő, értékes papi karakter tört meg, kallódott el az emigrációban. Mi ennek az oka? Azt hiszem a probléma végső fokon nem más, mint az általános emigrációs probléma a papra vonatkoztatva. A menekült gyökértelen, otthontalan, kiszakadt természetes környezetéből. Ugyanez áll a menekült papra is. De nála hozzájárul még a hivatás, a szolgálat bizonytalansága. Ő a magyar nép papja akart lenni és most elküldik pl. Texasba, amerikai cowboy-csemetéket tanítani.

Két végleges megoldás kínálkozik számára. Vagy egészen fel akar szívódní az őt befogadó népben, vagy teljesen elkülöníti magát és - páter Varga szavaival - kesergő kuruc marad haláláig. Az első út a gyakorlatban lehetetlen. Élete külső alakításában át tud hasonulni, de mindig kisebbsértékű félember marad. A bujdosó kuruc típusa nem lehet ideál a pap számára. Éppen úgy elveszett ő is a magyarság számára, mint a fel szívódní akaró. Ha maga nem tudja megvetni lábát az új világban, hogyan fog ebben híveinek segíteni?

Úgy éreztük, erről nagyon érdemes elgondolkodni, gondolatainkat kicserélni. Ez olyan kérdés, amelyre nekünk, menekült magyar papoknak és kispapoknak kell megtalálni a feleletet. Kész megoldás helyett néhány kö zösen felvetett szempontot említünk meg. Láttuk, hogy a pap számára az emigrációs probléma elsősorban a papi misszió meghatározatlanságát jelen-

ti. Tehát a feleletet a papi hivatás tisztázásában, elmélyítésében kell keresni. A pap instrumentum coniunctum Christi, Krisztus eszköze, a megváltás művének szolgálja, akkor és ott, amikor és ahová Krisztus küldi. Tehát nem az az érdekes, hogy én kiket akarok pasztorálni, hanem hogy Krisztus hová állít előljáróimon keresztül. Tapasztalatból tudjuk mindnyájan, milyen nehéz megszerezni az ehhez szükséges belső diszponibilitást, lelki rugalmasságot. Pedig számunkra jórészt ettől függ jövő életünk sikere vagy sikertelensége.

Másik szempont, amely segíthet a megoldásban: a helyes egyház-fogalom kialakítása. A corpus Christi mysticum tanítására gondolunk. Ugyanaz a Krisztus misztikus módon azonosítja magát az Ecclesia universalis minden egyes tagjával. Tehát, ha az újguineai bennszülöttet szolgálom, a magyar egyházat is szolgálom, mert Krisztusban mindez: egy. -

Ennek a belső magatartásnak a kialakítása a lényeges. Utána már könnyű lesz a gyakorlati eligazodás. Akkor magyar pasztorációba állítva nem fogjuk magunkat elsáncolni a körülöttünk élő világtól s idegen nép között dolgozva, nem fogunk elveszni a magyarság számára.

+ + +

A hozzászólások alapján megállapodtunk abban, hogy az egymásért való imádság konkrét formája a szentmisében való napi megemlékezés lesz.

Ezután izgalmas és nagyon értékes beszélgetés következett. Abból indultunk ki, amit Szabó Jancsi mondott. Próbáltuk megfogalmazni mi az a más, az az új, amit Magyarországról magunkkal hoztunk. Azt mindnyájan érezzük, hogy nagy érték és itt Nyugaton sem szabad elfelejtenünk. Sokfelé tapogatózunk: Talán az 56-os forradalom idején sokat emlegetett harmadik út? Sem kapitalizmus, sem kommunizmus? Az Egyház szociális tanítását komolyan vevő kereszténység? Miért rokonszenvezünk annyira az Egyház legújabb intézményeivel: Foucauld petit frère-jeivel, Godin abbé munkáspapjaival, P. Werenfried építők rendjével?

P. Varga hozzászólása alapján így próbáltuk megfogalmazni a választ. A kommunizmus virágzásnak induló kereszténységet tiport össze Magyarországon. Szerzetesrendek, katolikus irodalom, sajtó, actio catholica, telve voltak friss energiával, nagy célokkal. Az egész ország meghódítására készültek. Az Úristen megengedte, hogy mindezt elveszítsük. Kifosztott, összetört, emberségünkben megalázott, hogy próbára tegyen: megmaradunk-e így is Nála. Őt magát akarjuk-e, vagy saját munkánk gyümölcsét, dicsőségét. Ez a teljes kenózis, teljes szegénység állapota nagy kegyelem:

„sorskegyelem”. Mi hordozzuk magunkban; otthon szenvedő vagy Nyugaton bujdosó magyarok. S nemcsak mi, hanem mindazok, akiket a kommunizmus megfosztott biztos emberi egzisztenciájuktól: a szó teljes értelmében szegénnyé tett. Ha elfogadjuk a sorsunkban fölkínált kegyelmet, válogatott eszközei leszünk az Úristennek; alkalmasak a legnagyobbra: Isten országának építésére. Ez lényegében menekült sorsunk, menekült papi életünk értelme és feladata. Át kell elmélnünk és meg kell valósítanunk.

Kereszty Rókus SOCist.

SZABÓ JÁNOS SJ HOZZÁSZÓLÁSA

A „SPIRITUALITÁS” PROBLÉMÁJÁHOZ

A lelkiségről beszélgetünk. P. Öry megemlíttette egy előző beszélgetésben, hogy érdekes lenne egyszer felfedni azokat az élő forrásokat és összeállítani azoknak az írásoknak a jegyzékét, amelyeken otthon nevelkedtünk. Ehhez a kérdéshez kapcsolódva szeretnék a lelkiség-problémához hozzászólni.

Gyakran hallunk ilyen kifejezéseket: szentbernáti lelkiség, ferences lelkiség, jezsuita szellem, stb. Ha azonban, mint különféle rendekhez és lekiiskolákhoz tartozó növendékek elbeszélgetünk egymással, akkor észre kell vennünk, hogy túl azokon, amelyek minden katolikusnál azonosak, találunk gondolatainkban valami specifikusan közöset, valami olyat, amit nem - vagy talán csak nagyon elvétve - találunk meg külföldi rendtársainknál, teológus kollegáinknál.

Ezeket a gondolatokat vizsgálva rájövünk arra, hogy azok alapvető elemei lelkiségünknek. Talán éppen hivatásunk elindítói, de egészen bizonyosan hivatásunk formálói és erősítói. Gondolatok, élmények, amelyeken nevelődtünk, amelyek azzá tettek bennünket, amik vagyunk.

Ha szerzetesrendek, vagy más intézmények fel akarnak frissülni, ha karakterük elhalványult vonásait újra élessé, munkájukat hathatossá akarják tenni, akkor visszatérnek az alapító gondolataihoz, szándékaihoz, amelyek őket életre hívták, amelyekről azonban különféle történelmi és egyéb tényezők hatására eltértek. Egy bizonyos lelkiség megőrzésében és továbbfejlesztésében éppen ilyen fontos szerepe van a szóbanforgó lelkiséget kialakító tényezőknél.

Nem akarok előadást tartani, csak röviden néhány gondolatot felvetni. Igen hasznosnak tartanám, ha valaki írna a mi „otthon kialakult lelkiségünkről”. Hasznos lenne, ha megvizsgálnánk: valóban létezik-e egy ilyen specifikus lelkiség? Ha igen, akkor jó lenne ösz-

szefoglalni hogy mi benne a „specificum”? Vizsgálunk kellene ezt a lelkiséget keletkezésében, kialakulásában. Milyen tényezők hozták létre, mik voltak azok, amelyekből erőt merített, s mik voltak azok, amelyek ellen naponta védenünk kellett ezt a lelkiséget?

Milyen vonások tűnnek leghamarább a szemünk elé, ha e lelkiséggel találkozunk? Röviden így fejezhetném ki: existenciális lelkiség. Lelkiség, amely szorosan hozzátartozott életünkhöz. Amit élnünk kellett, hogy éljünk. A legkisebb elhajlásnál már nemcsak, hogy hivatásunkkal játszottunk, hanem keresztény mivoltunkkal. Vagy - vagy! Vagy leszek ciszterci, SVD, jezsuita, vagy pedig DISZ-titkár, párttitkár, vagy más funkcionárius. Fronton voltunk, ahol nem volt semleges harmadik. Milyen lényeges eleme volt ennek a lelkiségnek a tökéletes engedelmesség, a legnagyobb őszinteség, a vezetőre való korlátlan ráhagyatkozás. S mindez a legtökéletesebb szabadságban, egy szabados és tőlünk teljesen ellentétes világban, ahol egy ellenőrünk volt csak: a lelkiismeret!

Két és fél esztendő „nyugati élet” után merem állítani, hogy specifikusan hozzátartozott életünkhöz, lelkiségünkhöz az állandóan Rómára fordított tekintet is. Az az aggályos gondosság, amellyel figyeltük Róma minden szavát, híven tükrözte egyházas érzületünket. A pápai körlevelek, beszédek azonnali lefordítása, gépelése, terjesztése, stb. Túlzás nélkül mondhatom, sokunknak mindennapi kenyere, elmélkedésünk anyaga volt a pápa szava.

Hozzánk tartozott a felesleges tradícióktól való szabadság. Életformánk nem engedett mást meg, csak azt, ami lényeges. Klerikusok voltunk, de nem klerikálisok. Nem használtunk kenetes frázisokat; beszédünkben és modorunkban törekedtünk emberinek, vagy egyszerűen embernek maradni. Éreztük egyre inkább, hogy a lelkiség nem mez, hanem természet.

Proletárok voltunk, azaz állandó létbizonytalanságban éltünk. Nem tudtuk, mikor találnak nálunk valamit a házkutatás alkalmával. Nem tudtuk, melyik éjjel áll meg lakásunk előtt a rendőrség autója s nem tudtuk, hogy melyik rendőri idézés jelenti azt, hogy nem térünk vissza lakásunkra. De bizonytalanságban éltünk nemcsak a szabadságot illetően. Bizonytalan volt számunkra az is, amire készültünk: maga a papság. Még ez a bizonytalanság, ez a kilátástalanság, amelyet gyakran a többszöri szemináriumokból való kidobás még jobban aláhúzott, talán a legnagyobb alakító hatással volt ránk. Éreztük, hogy életünket teljesen más síkra állította át a Gondviselés. Tudtuk, hogy amit teszünk, az annyira kilátástalan és annyira veszélyes, hogy szinte hazardjátékosok va-

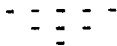
gyunk, akik mindent egy lapra tettünk fel. Életmódunk a világ szemében valóban céltalan örültség volt. És jogosan nézték örültségnek, ha világi mértékkel mérték.

Még lehetne tovább elemezni „otthoni” lelkiségünket és annak kialakító tényezőit. Egy hozzászólásban azonban nincs erre idő. Csak azéért mutattam rá ezekre, mert nem szabad elfelejtenünk, hogy lelkiségünk gyökerei egy ellentmondásokkal teli világba nyúlnak vissza.

Ez a világ azonban megszűnt a számunkra. Újéletformában élünk. Nem vagyunk „proletárok”. Nem élünk máról-holnapra. Lassan elfelejtjük, hogy mi a létbizonytalanság. A régen elérhetetlen pap-ságot elértük, vagy csak szemeszterek kérdése az elérése. Az élet sodor bennünket magával. Úszunk a „klerikális árral”. Tradíciók, szokások és keretek vesznek körül bennünket, amelyek arra vannak hivatva, hogy megoltalmazzanak a veszélyektől, megkíméljenek az egyéni küzdelemtől (s gyakran attól is, hogy egyéniség legyünk!) Nem érezzük egzisztenciális szükségét annak, hogy naponta újra és újra megfogalmazzuk célunkat, hogy naponta egyre erősebb és erősebb motívumokat keressünk hivatásunkhoz. Az ideál elhalványulása már nem olyan aggasztó, mert nincs szükségünk olyan nagy vonzásra. A lelki-futószalag, amelyre ráültünk, visz bennünket magával. Köthetünk kisebb kompromisszumokat az étellel, mert nem létkérdés az ideál 100 %-os megvalósítása, hiszen 80 %-al is rendes, „jó” papok lehetünk.

Új életmódunk új veszélyeket hoz magával. Talán ott, ahol legkevésbé várnánk. S talán már most be kell vallanunk magunknak, hogy régi ideáljaink árfolyama esett. Megtörtént az eszmények árleszállítása.

Úgy gondolom, ha a lelkiséggel akarunk foglalkozni, akkor hármas feladat áll előttünk: 1. Gyakran visszatérni a régi forrásokhoz, amelyeken nevelődtünk s keresnünk, kutatnunk kell bennük azt, mi adott akkor erőt a küzdelemhez. 2. Törekednünk kell egyre jobban megismerni azt a világot, amelyben most élünk s leleplezni az új életformában lévő veszélyeket. 3. a harmadik feladatot a zenéből vett szakkifejezéssel jelölném meg „transponálni, hangszerelni.” Új hangnemben és más hangszerekkel, de a régi dallamot játszani. Áthozni a régi életformából azt, ami ott lényeges volt, ami ott erőt adott; azt tovább fejleszteni és felhasználni napi küzdelmeinkben itt, az új életformánkban.

SZELLEMI ÖSSZEFOGÁS

A jezsuita teológusok csoportjának az a feladat jutott a Kispaptalálkozó: készítsenek elő megvitatásra egy javaslatot, jó ötleteket arról, hogy a szellemiek terén miben lehetne összedolgozni a kispapegység mozgalomban résztvevőknek.

A programmal foglalkozó vitáink a találkozóon igen élénkek és tanulságosak voltak. Eredményesek is. A „MIT AKARUNK” problémát egészen kaotikus formában kellett elkezdni gyúrni. De azt hiszem, ez a probléma-gyúrás mindnyájunknak roppant sok örömet okozott. Mindenki érezte: ez az, amiről már régóta kellene beszélni. P. Varga László a maga részéről tett is ilyesfajta vallomást: A tízezrével nyugatra áradó magyarok között dolgozva, nem is gondoltunk arra, hogy a kispapságnak is vannak problémái.

Sajátos helyzetünk itt nyugaton, az emigráns élet rengeteg problémát ad nekünk. Mindegyikünk érzi az otthoni talaj hiányát, az elgyökeretelenedés veszélyét. A belső letöréstől vagy eszményeinkhez nem vágó megalkuvástól sokszor csak hajszáll választ el bennünket. Olyan nehéz állóképes távlatokat nyitni ebben az illúziókat folyton leromboló életben! Távlatok nélkül pedig hogyan tudunk meggyőző választ adni majd másoknak, akik hasonló vagy nehezebb helyzetükben hozzánk fordulnak? Közös nehézségeink önkéntelenül is közös kategóriába sorolnak minket. Sorsszerűségünk regisztrálásától már csak egy lépés a Kispapegység, a kispapok bajtársi összetartása, a közös barátság. Az innsbrucki Találkozóon is ez volt a vitáink végső következtetése. Az egyenetlenség okozója legtöbbször nem az emberi gonoszság, hanem az emberi közelség hiánya. A papi egyenetlenség is legtöbbször onnan adódik, hogy a papok mint emberek nem állnak elég közel egymáshoz s ezen az emberi kapcsolaton keresztül nem vezetődik le idejekorán az életben elkerülhetetlenül előadódó feszültség. A Kispapegységben kialakuló barátságok legjobb megalapozói egy későbbi papi egységnek. A személyes érintkezés szüneteiben a négy munkaterület valamelyikében való tevékenység tartaná közöttünk a kapcsolatot. Ez a munka objektív jelleget adna a kispapbarátságoknak. Kifejtené és megőrizné az alap gondolatot, ami összehozott bennünket és mindenki számára kézzelfoghatóvá tenné, mit várnak tőle a többiek.

Ezek után térjünk át a szellemi élet problémáira. A pap-ságot egykor úgy tekintették, mint „A tudósok”-at. Valamikor iskolákat csak egyháziak tartottak fenn. A régi egyetemek is egyházi alapítások. A világi társadalom elitje még 500 évvel ezelőtt nem a tudományokkal fog-

lalkozott, hanem főleg katonáskodással. Loyolai szt. Ignác a középiskolában kezdte a tanulást, amikor búcsút mondott a katonai életnek. A magyar nemességről tudjuk, hogy birtokai, adómentessége, kiváltságai fejében csak az a kötelessége volt, hogy hadakozzon. (Az utolsó inszurrekció 150 évvel ezelőtt, Napoleon ellen volt.) A népvándorlás viharai hozták be ezt a közel 1500 évig tartó állapotot. A népvándorlás korában senki nem tudhatta, nem lesz-e holnap valamelyik barbár törzs rabszolgája s ezért a tudományok helyett a kardforgatásban gyakorolták magukat az emberek. Az önvédelem szempontjaihoz igazodott a társadalmi és gazdasági fejlődés is. A hűbériség eredeti formájában véd és dacszövetség: a hűbéres hadbaszáll a hűbérurával, de ugyanakkor állandó védelmet kap tőle. Ilyen társadalmi struktúrában érthető, hogy a pap volt a tudós. A szellemi dolgokkal csak ő foglalkozott. A ma nagy társadalmi szerepet játszó ipari munkásság nem létezett. Őseik, a kézművesek, jobbágyok voltak. Felszabadulhattak a jobbágyaságból, ha uruk a röghözkötöttségüket feloldva legalább 1 év, 6 hónap és 3 napnyi időre a városba küldte őket dolgozni. A céhrendszer korszaka, ahol meg házasodni és önállóulni csak a céh engedélyével lehetett, óriási haladás volt a kézműves munkásságnál. Európai történelmünknek ebben a korszakában még a szántás-vetés is az Egyház által oktatott tantárgyak közé tartozott. Gondoljunk csak a bencések nagy civilizációs munkáira.

A pap szerepe a társadalom szellemi életében ma lényegesen más. A pap ma tanultabb, mint 500 évvel ezelőtt s mégis csakszerény helyet igényelhet a tudósok között. Nemcsak a mezőgazdasági oktatás ügyében nem tud már okosat mondani, hanem ezer más, egykor hozzá tartozó területen is jobban teszi, ha ő kér tanácsot. Mi a pap szakterülete ma a társadalomban? Nemcsak a teológia tudománya. A történelem arra tanít, az Egyház akkor volt különösen hatékony, amikor forrongásban lévő embertömegeket tudott rendezett társadalmi formába önteni. Amikor az Egyház egészen benne élt a társadalomban. Amikor - az Evangélium szavaival élve - az Egyház a társadalom kovásza tudott lenni.

Túlságosan nehéz volna arra megfelelni, mit jelent számunkra kovásznak lenni. Egy bizonyos: az isteni kegyelem most is éppúgy segítségünkre van, mint azokban a kiemelkedő korszakokban. A megélesztendő massa kívánalmait és szükségleteit kell minél jobban kiismernünk s aztán a mi dolgunk marad kikutatni milyen úton-módon hatható át a társadalom, amelyben élünk, az evangélium jóhírének erjesztő kovászai. Tudnunk kell mit kíván a mi népünk, hogy a teológiai traktátusok-

ban eltanultakat az ő lelkük rezgése szerint tudjuk hangszerelni. A Kispapegyeség mozgalomnak ezért - szerintem - legfontosabb szellemi feladata a magyar kispapság tájékoztatása. A külföldi élet különösen hajlamossá tesz minket a beszűkülésre, a horizont elvesztésére. Mi sem vagyunk kivételek az emigránsoknál annyira szembezőkö elgyökértelenedés alól. Ennek ellensúlyozására fönn kell tartanunk a kapcsolatot a magyar szellemi élettel és tudatosítanunk kell a nagyvilág szellemi életének jelentősebb eseményeit. Ebben a két pontban foglalom össze a konkrét javaslatokat:

1. Az otthonnal való kapcsolatunk egyik forrása a magyarországi lapok. Nam a napi politika hírei érdekelnek minket. Az otthoni tálalásban a politikai hírek meg különösen nem érdekelnek. Minket olyan cikkek érdekelnek, amelyek az otthoni szociológiai, vallási, szellemi, erkölcsi élet kérdéseiről tudósítanak. A legfontosabb otthoni jelenségek valahogyan terítékre kerülnek a lapokban. Ki ne olvasna érdeklődéssel például arról, milyen lelki krízisben él az otthoni fiatalság - magyar újságíró tollából és otthon megjelenő újságban. Mennyi indítékot kaphatunk egy otthoni lapból, hogy még többet, még jobban imádkozzunk az otthoniakért, hazánkért. Egyikünk, aki rendszeresen hozzájut magyar újságokhoz vállalta, hogy a Kispapegyeség lapjában kommentálni fog általános érdeklődésre számottartó cikkeket. Ne dobjunk el jó otthoni cikkeket. Irjunk róla kommentárt vagy közöljünk szemelvényeket a Kispapegyeség számára.

2. Hogy legalább a legfontosabb egyházi személyi hírekről mindenki értesüljön, a Kispaptalálkozón megbeszéltük, hogy beszámolunk az otthoni szemináriumokról és kiegészítjük a már részben leközölt külföldi magyar kispapok névsorát.

3. Készül egy lista azokról a könyvekről, amelyeket különösen érdemes hazaküldeni. Ez a könyvjegyzék többek közös munkája lesz. Főleg olyan könyv szerepel a listán, mely az otthoni lelkipásztor munkájában hasznos segítség lehet.

4. Egy másik könyvjegyzék készítéséhez is megtettük az előkészületeket: „Milyen könyvek érdekelnek?” Otthon a két világháború között Sík Sándor tett egy kísérletet a magyar pap legfontosabb könyveinek összeállítására. Hasonló igényt szeretne kielégíteni a készülő könyvjegyzék is, figyelembevéve természetesen a mi sajátos helyzetünket. A könyvjegyzék közösségi munkával készül P. Öry irányításával.

A másik területünk: kapcsolat az itteni szellemi élettel.

5. Könyvismertetések. A mai hatalmas könyvtermelésben magunkfajta ember alig bír tájékozódni. Ezért sokan meg se próbálják. Van aki tudná mit kellene olvasni, de nincs ideje rá. Minden jó könyvet nem is fontos elolvasni, sokszor elég egy jó ismertetés is. Aki elolvasott egy könyvet, vegye a fáradságot, vesse papírra, ami őt különösen megfogta s küldje el a Kispapegységnek. Pl. azokról a könyvekről, melyeket P. Varga László említett a találkozón, mindegyikünk szívesen olvasna ismeretést.

6. Tapasztalatcsere. Az egymás közötti jó kapcsolatot nagyon ápolja, ha állandóan tájékoztatjuk egymást, hogy vagyunk, mit csinálunk. Mindenki tartsa fontosnak a kispapság érdekében, hogy magárolidőnként beszámoljon. Másrészt érdeklődünk egymás iránt. Vegyük észre az adódó alkalmakat az egymásközötti kapcsolat fenntartására.

7. Beszámoló a külföldi vallási és szellemi élet jelenségeiről, eseményeiről. Személyes élményeinket ne hagyjuk beporosodni. Barátainknak beszámolunk érdekes élményünkről, gondoljunk arra, a többi kispap is szívesen olvasná sorainkat és írjunk a Kispapegységnek. Gondoljunk arra, távol élünk egymástól s csak úgy tudunk érintkezni, ha írunk és szerepeltetjük magunkat a Kispapegységben. A Kispapegység a körbenjáró körlevél közöttünk. Nincsen külön szerkesztőgárda, de a lap mindenkinek lehetőséget ad, hogy egyszerre hatszáz barátjával közölje mondanivalóját.

A Kispapegység számára szánt írásokat: Kiss István, Innsbruck, Canisianum címére lehet küldeni. A MAGYAR PAPI EGYSÉG szerkesztősége felé ő az összekötőnk.

András Imre SJ

SECUNDUM VERBUM TUUM

Te vagy a tanuja lelkemnek,
látod és átlátod azt.
Te tudsz minden moccanásáról
és föléje hajolsz,
mikor örvényként zajlik és kavarog.

Te ismeresz engem, mert ismered tiéid.
És Te mégis szólítottál, hívtál,
mert akarod, hogy legyek egy szerszám:
Végtelen Karodon a földre nyúló kéz

és hogy idő-zsámolyon nyugvó lábaid
az enyéimen hordják a Boldogság Hírét,
és szívem legyen, a gyenge, gyarló és törékeny
irgalmas szívednek hangos dobbanása.

Általam akarsz tanítani és szólni,
a beteg, kicsi világra ráhajolni.
Általam akarod megmutatni,
amit a bölcs nem tud kikutatni,
hogy az én erőtlenségemben rejlik a
Te erőd.

Ha Te így akarod, ám legyen!
Te ismersz engemet!
Én félve, lesítve szemem,
szegénytől pirosan égve, szegényen,
de mégis, valahogy titkos boldogsággal,
tudva, hogy Te ismersz engemet,
mondom a szót: igen, megyek.

Én tudom, bár hibásan, fogyatékosan,
hogy semmi, sőt annál is kevesebb vagyok,
és Te vagy a tökéletes Minden, ki belém költözöl,
hogy a parányi „mindent”, amiben én is időzöm,
két remegő karom által
a Szívedre öleld.

Én tudom, bár csak sejtem,
hogy mily foltosan szeretlek.
És Te mégis úgy akarod,
hogy általam gyulladjon föl ismét
a hidegtől vacogó világban
az élő, meleg, piros szívek tűzhelyén
a Te égi Tűzed,
amit magaddal hoztál.

Hát, ha így akarod, ám legyen,
akaratom szerint mondom az igent.

De előbb Uram, még Péterrel rimáncodom:
moss meg engemet, mosd meg homlokom.
Add, hogy egészen tiszta legyek,
tisztá, mint a koptatott buza,
mely mégfehérebb lesz,
ha zuhogó vízeséstől hajtott
kattogó kövek között az erő
porrá, szinte semmivé morzsolt.

Igy lesz belőle meleg kenyér,
amitől az arcokon kinyílik a mosoly
és eloszlik sok főben a gond,
és csend lesz,
mert nem sír többé az éhes gyermek,
mivel megkapta, amit még este kért,
előtte a napi kenyér.

És így lesz ostya, makulátlan, ép,
az aranyos tányér közepén.
Igy lesz Uram, amit Neked adhatunk,
így lesz a Te Áldásod a miénk.

Igy moss meg, így örlj meg engem
és így süss meg kenyérnek
és tégy ostyává engem
és fogadj el
és küld el általam
ennek az áldatlan világnak
Isten - Áldásod,
ha Te is így akarsz.

(Egy kedves Barátom névnapjára)

Z.

A KISPAPEGYSÉG -nek szánt írások a következő címre küldjük:
Kiss István, Innsbruck, Canisianum, Tschurtschenthaler-Str. 8.

A MAGYAR ÜGY ÉS A BÉCSI VILÁGIFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

Ha valaki nyitott szemmel kísérte a július 26-tól augusztus 4-ig Bécsben megrendezett Világifjúsági Találkozó eseményeit, akkor feltétlenül arra a megállapításra kellett jutnia, hogy a kommunisták vereségének egyik főoka a hatásaiban továbbélő 56-os magyar szabadságharc volt.

A kommunista gépezet első ízben rendezte meg szabad földön a látványos VIT-et. A régi ismert „Béke és Szabadság” jelszavával akarták szédíteni a szabad világból összesereglett hétezer fiatalt, akikhez még tízezer kelettömbbeli csatlakozott.

Az osztrák ifjúsági szervezetek ellenakciót szerveztek, aminek főcélja az volt, hogy a Fesztivál résztvevőit felvilágosítsa a rendezvény kommunista jellegéről s bemutassa a kommunisták valódi arcukat. Ezt pedig legkézzelfoghatóbban és leghatásosabban a magyar 56-os szabadságharc által tudta a nyugati világgal szemléltetni. De beszéljenek a tények:

1. Jelentős magyar vonatkozású esemény volt a „Magyarország lángokban” című dokumentum film 15-ször való előadása több filmszínházban és az „Unbesiegter Glaube” kiállításon. Ez utóbbi a Fesztivál idején túl is még két hétig nyitva volt, több mint 60.000-en látogatták, s itt kétóránként vetítették e nagyhatású magyar dokumentumfilmet.

2. A Fesztivál ideje alatt 61 nemzet 3.000 látogatóját vitték 80 autóbuszjáratban, hogy megszemléljék a vasfüggöny magyarországi szakaszának egy részét. A szemlélőkre nagy benyomást tett a drótkerítés és őrtorony - erről 22.000 képeslapot vettek s küldtek részben szét - és érdeklődéssel hallgatták az osztrák határőr szakszerű felvilágosításait. De magyar diákok szájából is sok színesbőrű diák és sok nyugati fesztiválos kapott felvilágosítást a vasfüggönyről, a „magyar kérdésről” és a kommunizmusról.

3. Három repülőgép gondoskodott arról, hogy a Fesztivál résztvevői és Bécs lakossága Magyarországra és Tibetre emlékezzen. A repülőgépek első megjelenésekor a szovjet-delegáció tagjai örömjongásban törtek ki, de csakhamar leesett az álluk, amikor megtudták, hogy mit is jelent a repülőgépek által vontatott szöveg: „Denkt an Ungarn, denkt an Tibet, Fesztival ohne uns.”

4. Nem jelentéktelen esemény volt az sem, amikor másfélezer fiatal gyönyörködött két estén át Bécs legszebb parkjában, Schönbrunnban, a „Philharmonia Hungarica” menekült magyar művészeinek hangversenyében. A „Hymnus an die Freiheit” című műsor a magyar ügy diadala volt a fesztiválosok körében. Erről tanuskodik a 10 perces taps is.

5. Fejet kell hajtanunk a magyar diákok előtt is, akik éjjel-nappal tevékenykedtek, felvilágosítottak, elárasztották Bécszet a „Nemzetőr” öt nyelven kiadott különszámaival és becsempészték a keleti államok küldötteinek legelzártabb étkező és szálláshelyeikre is.

6. Az ellenakció 15 információs helyén a „Nemzetőr”-ön kívül sok-száz magyar világnézeti könyvet és röpiratot osztottak szét és ezerszámra az erre az alkalomra készült, ifjúmunkásoknak szóló röpiratokat a Katolikus Ifjúmunkás Mozgalomról (az egyébként öt nyelven terjesztett 1957. évi római JOC-Kiáltvány kivonatait).

7. A katolikus vita központban természetesen szintén voltak magyar vitázók, ugyancsak a városban portyázó csoportokban. Feltűnő volt, hogy külföldiek is hányszor vetették fel a kiküldött - osztrák, keletnémet, cseh, stb. - vitázók előtt a magyar ügyet, ami elől természetesen mellébeszéléssel kitértek.

8. Még a kommunista u.n. szemináriumokban is szóba került a magyar ügy, mert az irodalmi szemináriumban számonkérték az 56-os események miatt bebörtönzött magyar írókat.

9. A két könyvkiállításon gazdag magyar könyv- és sajtóanyag szerepelt az emigrációs irodalom kiadványaiból.

10. A Fesztivál ideje alatt sokan viselték az 1956-ra emlékeztető jelvényt, amelyen egy bilincsbé vert kézfej volt látható a nemzeti színnel lobogóval. Ezt a jelvényt viselte a Dalai Lama testvére is. Ezek vitték magukkal szerte a nagyvilágba a magyar vasfüggönyről készült képeslapot, egy ugyancsak magyar vonatkozású lappal: „Remember Hungary - Vergesst nie Ungarn”.

Befejezésül mégcsak az osztrák kommunista sajtót, a Volksstimmet idézem, amely nem győzte eléggé szidni az „emigráns magyarokat” és a magyar propagandát úgy jellemezte, hogy „alle diese Gespräche über „Freiheit und Ungarn” sind allzu bekannt.”

...é...e...

ooo
o

*Hiszek a Szent Szívben,
És szeretetében,
Hiszek a hívőknek szent közösségében,
Hiszek a Szeretet végső győzelmében!*

NÉHÁNY VISSZHANG...

(Részletek a kapott levelekből)

A napokban kaptam meg a Magyar Papi Egységet. Hálásan köszönöm. Igen örülök, hogy ilyen nemes célkitűzéssel dolgoznak egy új magyar papság nevelésén és önmegszentelődésén. Szívesen veszek minden hírt és hasonló küldeményt mozgalmukról. Én is küldök majd néhány apróságot az itteni életről. - P. Béky Gellért S. J. Japán.

+

Drága jó Főtisztelendő Úr! El sem képzelem, milyen kellemes meglepetés és örömet szerzett számomra a Magyar Papi Egység két száma. Csak az Örök Bíró előtt fogja megtudni, mennyi jót tett lelkemnek az, hogy anyanyelvemen keresztül szíppanthattam fel néhány természetfölötti mézcseppet a Magyar Papi Egység olvasásakor. Hiszen már 22 esztendeje annak, hogy kikerültem Magyarországról. Az a néhány hírfoszlány, amely nagyritkán eljut hozzám, úgy tűnik fel számomra, mintha egy rég álmódott Tündérországból jönne. Magyarul se beszélni, se olvasni nincs nagyon alkalmam. Csak sajtó és rádió útján van fogalmam a rettenetes felfordulásról, amely 1937 óta odahaza végbement. - Tóth József, lazarista misszióspap Oran, Afrika.

+

Hálásan köszönöm a Magyar Papi Egységet. Ez az első magyar olvasnivalóm hosszú évek óta. 1949 óta vagyok Indiában. - Nagy Imre S. V. D. Indore, India.

+

Már régebben szándékoztam írni a Papi Egység ügyében, hogy megköszönjem a küldött szép számokat. Nagyon szép munkát végeztek, mondhatnám a legkomolyabb feladatot az emigrációs magyar papság érdekében. Isten áldása legyen minden munkáton! - Szépe László U. S. A.

+

Mellékelten küldök öt dollárt, mivel én is szeretném elősegíteni a Magyar Papi Egység mozgalmát. Értékelem a cikkeket és a különböző tájékoztatásokat... Kanadában nőttem fel. Itt végeztem tanulmányaimat s mivel a háború közbejött, nem volt lehetőség magyar könyveket szerezni és folyóiratokat olvasni. Ez az akció mind a kettőt pótolni fogja. - Molnár István, Canada.

